

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет управління персоналом, соціології та психології
Кафедра соціоекономіки та управління персоналом**

**ОСВІТНЬО ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

Форма навчання: денна

**Менеджмент соціальної сфери
073 - Менеджмент**

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему «Розвиток дистанційної освіти в Україні: управлінські аспекти»
здобувача: Митрофанової Юлії Вадимівни**

Науковий керівник: кандидат економічних наук
Варіс Ірина Олександрівна

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів
вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: доктор економічних наук,
професор Лопушняк Г.С.

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет управління персоналом соціології та психології

Кафедра управління персоналом та економіки праці

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Менеджмент соціальної сфери

073 - Менеджмент

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

В.В. Кирилюк

(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Г.С. Лопушняк

(підпис) (ініціали, прізвище)

20__ р.

20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Митрофановій Юлії Вадимівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

очної (денної) форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Розвиток дистанційної освіти в Україні: управлінські аспекти»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "_____" _____ 20__ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах нормативної та законодавчої бази освіти в Україні

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ	Теоретико-методичні засади функціонування дистанційної освіти в Україні (Назва розділу)
Розділ 2	Діагностика організації дистанційної освіти в Україні (назва розділу)
Розділ 3	Рекомендації для подальшого розвитку дистанційної освіти в Україні (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	Система дистанційної освіти в Україні
Предмет дослідження:	Принципи, методи та моделі дистанційного навчання в ЗВО управлінські аспекти.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Аналіз основних елементів дистанційного навчання, як дієвого інструменту управлінської освіти і підготувати рекомендації щодо покращення.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Визначити сутність, структуру та методичні підходи до проектування та розробки навчальних матеріалів для ДО, охарактеризувати теоретико-методологічні засади дистанційної освіти в Україні.
У розділі 2	Проаналізувати систему управління ДО в Україні, включаючи організаційну структуру та контроль. Здійснити аналіз рівня задоволеності і визначити фактори, що впливають на якість навчального процесу. Виявити переваги та недоліки дистанційної освіти.
У розділі 3	Сформулювати основні напрями підвищення рівня ДО в Україні, запропонувати заходи щодо ефективної організації та підготовки кваліфікованих працівників.

Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)

Варіс І.О.

(ініціали, прізвище)

Завдання одержав
здобувач

(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ р.
Митрофанова Ю.В.

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Реферат

**РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКІ
АСПЕКТИ**

Робота складається з 3 розділів, у першому та третьому розділах по два підпункти, у другому - три. Перший розділ висвітлює теоретичні аспекти теми дистанційної освіти в Україні, другий розділ є аналітичним, третій - рекомендаційним. Обсяг дипломної роботи - 55 аркушів, включаючи список використаних джерел. У дипломній роботі є 7 таблиць, 14 рисунків. Під час написання використано 30 джерел.

Об'єктом дослідження є система дистанційної освіти України. **Предметом** дослідження є принципи, методи та моделі дистанційного навчання в закладах вищої освіти, управлінські аспекти.

Метою є аналіз основних елементів дистанційного навчання, як дієвого інструменту управлінської освіти і підготувати рекомендації щодо покращення.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- Розглянути особливості функціонування дистанційної освіти та їх недоліки;
- Ознайомитись з державним регулюванням ДО;
- Проаналізувати сучасний стан ДО в Україні на прикладі ЗВО;
- Проаналізувати результативність використання дистанційного навчання в управлінській освіті;
- Дослідити вплив використання різних технологій та платформ ДО на якість освіти;
- Визначити рівень задоволеності користувачів дистанційним навчанням в порівнянні з традиційним навчанням;
- На основі виявленого стану речей сформулювати та продемонструвати основні стратегічні шляхи розвитку та реформування вищої освіти в Україні.

Вищезазначені завдання вирішуються за допомогою наступних **методів дослідження**: метод аналізу – для аналізу особливостей, стану й динаміки системи ДО; спостереження та збору даних – для збору фактичних даних щодо оцінки ефективності дистанційного навчання, а також виявити переваги та недоліки, а також зрозуміти думки та потреби учасників навчального процесу; Системний підхід – розгляд дистанційної освіти як комплексної системи та взаємозв'язків між складовими частинами; порівняльний метод – для порівняння різних аспектів дистанційної освіти, таких як рівень якості, ефективність, результативність тощо; прогностичний - для передбачення майбутніх тенденцій і результатів розвитку дистанційної освіти.

Практичне значення дослідження полягає в його внеску у поліпшення системи дистанційної освіти, забезпечення якісної підготовки фахівців та підвищення доступності цієї форми освіти для всіх.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження у внеску нових знань та розуміння в галузі дистанційної освіти в Україні

Роботу завершено та захищено у 2023 році.

Ключові слова: дистанційна освіта, заклади вищої освіти, освітній процес.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача 4 курсу, 1 групи ОП «Менеджмент соціальної сфери»
факультету управління персоналом, соціології та психології

Митрофанової Юлії Вадимівни

на тему: *Розвиток дистанційної освіти в Україні: управлінські аспекти.*

1. Актуальність теми: Зростання важливості технологій та Інтернету в повсякденному житті також вплинуло на систему освіти. Останніми роками навчальні заклади постали перед вибором: поєднати технологічні інновації з традиційним навчанням (змішане навчання) та забезпечити дистанційне навчання, з одного боку, або дотримуватися традиційного, очного навчання, яке потенційно може призвести до скорочення кількості зареєстрованих студентів у найближчому майбутньому, якщо вимоги до технологій зростуть, можливо, навіть змусивши їх остаточно закритися. Багато середніх шкіл, коледжів та ВНЗ прийняли нову навчальну програму, засновану на дистанційному навчанні. Дистанційна освіта сама по собі несе багато проблем, найважливішими з яких є відсутність особистої взаємодії з викладачами та однолітками, потенційні загрози психічному здоров'ю студентів через ізоляцію, а також зниження середнього балу та набутих знань. Проте всі ці занепокоєння є природною реакцією на раптові зміни, що цілком нормально. Досвід впровадження дистанційної освіти наразі довів її практичність як для студентів і викладачів, так і для навчальних закладів.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи:

- В 1-му розділі повно висвітлені теоретичні аспекти досліджуваної теми.
- Дотримано адресності наведеної в 1-му розділі КБР інформації: на кожне твердження, кожен цифровий матеріал та факт тощо є посилання з зазначенням автора та номера джерела в списку літератури. Є посилання на усі зазначені в списку літератури джерела.
- Критично проаналізовано наведену інформацію: кожне твердження, кожен цифровий матеріал, факт тощо проаналізовані з визначенням позитивних та негативних моментів.
- Наведено власну авторську позицію щодо критично проаналізованої інформації та способів розв'язання виявлених проблем.
- В розділі 2 використана тільки та інформація, яка сприяє досягненню цілей аналізу.
- Розділ 2 містить фактологічне підтвердження актуальності предмета дослідження для конкретної організації.
- Аналіз актуальності предмета дослідження та стану справ з досліджуваної теми представлений текстом, таблицями, рисунками та відповідними тлумаченнями і висновками.
- 2 – й розділ закінчується систематизацією виявлених проблем і причин з графічним відображенням їх зв'язку між собою.
- В 3-му розділі висвітлено усі можливі рекомендації щодо усунення виявлених у ході аналізу проблем. Усі рекомендації мають тісний зв'язок з виявленими в аналітичній частині КБР проблемами.
- У роботі дотримано логічності в ланцюгу тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки.
- Актуальність дослідження обґрунтована та пов'язана з об'єктом дослідження.
- Вступ та реферат містять усі необхідні елементи.
- Висновки повністю, але стисло відображають зміст КБР і власні здобутки автора щодо досліджуваної теми.
- Текст КБР та ілюстративні матеріали оформлено відповідно до вимог.

3. Наявність самостійних розробок автора. Підібрано інструментарій для аналізу. Здійснено аналіз стану дистанційної освіти в Україні. Розроблено рекомендації щодо поліпшення системи соціального захисту зайнятого населення в Україні.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Теоретична цінність висновків полягає у розкритті сутності дистанційної освіти. У даній роботі були здійснені узагальнюючі висновки щодо впливу дистанційної освіти в цілому, визначено її переваги та недоліки зроблено порівняльний аналіз програмного забезпечення, яке використовується в дистанційній освіті. Також проаналізовано державне регулювання дистанційної освіти, проведено SWOT аналіз, про наявний стан дистанційної освіти у ЗВО, визначено задоволеність споживачів ДО. Розроблено рекомендації для подальшого розвитку дистанційної освіти в Україні, зокрема запропоновані заходи щодо ефективної організації ДО в Україні та підготовки фахівців.

5. Наявність недоліків:

- Недостатньо використано репрезентативний масив сучасних класичних, полемічних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел, зокрема монографій, підручників, навчальних посібників та статей членів кафедри.
- Наявні стилістичні порушення оформлення тексту бакалаврської роботи.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота допущена до захисту з оцінкою **66** балів.

Науковий керівник **ДОЦЕНТ, кандидат економічних наук**

(посада, учене звання, науковий ступінь)

_____ **Варіс І.О.**

(підпис) (прізвище, ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ р

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача вищої освіти
Митрофанової Юлії Вадимівни

На тему: Розвиток дистанційної освіти в Україні: управлінські аспекти.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення:

Кваліфікаційна бакалаврська робота є актуальною та доцільною у сучасних умовах. За останні роки дистанційна освіта стала все більш поширеною та важливою частиною системи освіти, особливо в контексті розвитку технологій та зміни соціально-економічних умов. У зв'язку з цим, розроблення роботи на дану тему є доцільним, оскільки автор пропонує дослідити управлінські аспекти дистанційної освіти в Україні, що дозволить виявити проблеми та потенційні переваги даного напрямку.

Якість проведеного дослідження:

Автор використав адекватний методологічний підхід для дослідження управлінських аспектів розвитку дистанційної освіти в Україні. В роботі проведено аналіз теоретичних джерел та науково-методичної літератури, що стосується дистанційної освіти та управлінських питань. Також були використані інструменти дослідження, зокрема анкетування. Запропоновані заходи є логічними та доцільними.

Позитивні риси кваліфікаційної роботи:

Дане дослідження є глибоким та суттєвим. Матеріал викладений послідовно та детально, що свідчить про ретельне дослідження та обґрунтованість висновків. Заходи, запропоновані автором, можуть сприяти покращенню якості дистанційної освіти та забезпеченню ефективного управління цим процесом. Автор звертає увагу на ключові проблеми та виклики, з якими стикаються управлінці в цій галузі, що свідчить про глибоке розуміння автором обраної теми, а також пропонує конкретні рекомендації щодо вирішення цих проблем.

Зауваження:

Суттєві зауваження до роботи відсутні.

Практична значимість висновків і рекомендацій:

Висновки дослідження стосовно організаційно-економічного стану можуть допомогти ТОВ «Управління Персоналом» зрозуміти ефективність використання дистанційної освіти в контексті власних бізнес-потреб. Аналіз отриманих результатів та рекомендації щодо оптимізації процесів управління можуть допомогти компанії підвищити продуктивність та знизити витрати на освіту та навчання персоналу. Знання про нові методи та технології дистанційного навчання можуть сприяти постійному розвитку та адаптації компанії до сучасних вимог ринку.

Рецензент: Керівник

ТОВ «Управління Персоналом»

Скібська К.О

(підпис, печатка)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	4
1.1Становлення та розвиток дистанційної освіти	4
1.2 Державне регулювання при впровадженні дистанційної освіти в Україні.....	12
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	18
2.1. Переваги та недоліки функціонування дистанційної освіти	18
2.2. Аналіз задоволеності споживачів дистанційної освіти.....	24
2.3 Аналіз управління дистанційною освітою в Україні	30
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	34
3.1 Основні напрями підвищення рівня дистанційної освіти в Україні.....	34
3.2. Заходи щодо ефективної організації дистанційної освіти в Україні та підготовки фахівців.....	41
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дослідження спрямоване на аналіз вже здійснених модернізацій та спроб реформування дистанційної освіти в Україні, а також – на виявлення перспектив та можливостей подальшої оптимізації.

Дистанційна освіта – це технологія, що базується на принципах відкритої освіти, широкого використання комп’ютеризованих освітніх програм різного призначення та створення інформаційного освітнього середовища для постачання та обміну навчальними матеріалами за допомогою сучасних засобів телекомунікації.

Особливістю української системи дистанційної освіти на сучасному етапі є її реформування та пошук шляхів наближення її змісту до особистих потреб студентів та викладачів, світових стандартів. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, їх всебічне входження в життя людини неминуче несе нові виклики, і водночас відкриває нові можливості для сфери освіти.

Сьогодні розвиток дистанційної освіти (ДО) є нагальною потребою для швидкої інтеграції України в інформаційне суспільство, в Європу та міжнародне співтовариство. Закон України «Про вищу освіту» закріпив статус вищої освіти в національній системі освіти як форму навчання, рівноцінної очній, заочній та екстернату.

Метою дослідження є аналіз основних елементів дистанційного навчання, як дієвого інструменту управлінської освіти.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- Розглянути особливості функціонування дистанційної освіти та їх недоліки;
- Ознайомитись з державним регулюванням дистанційної освіти;
- Проаналізувати сучасний стан дистанційної освіти в Україні на прикладі ЗВО;
- Проаналізувати результативність використання дистанційного навчання в управлінській освіті;

- Дослідити вплив використання різних технологій та платформ дистанційної освіти на якість освіти;
- Визначити рівень задоволеності користувачів дистанційним навчанням в порівнянні з традиційним навчанням;
- На основі виявленого стану речей сформулювати та продемонструвати основні стратегічні шляхи розвитку та реформування вищої освіти в Україні.

Об’єктом дослідження є система дистанційної освіти України.

Предмет дослідження - принципи, методи та моделі дистанційного навчання в закладах вищої освіти, управлінські аспекти.

Методи дослідження. Досягнення мети дослідження здійснювалося шляхом: методу аналізу; методу спостереження та збору даних; системного підходу; порівняльного методу; прогностичного методу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та публікації останніх років були присвячені загальним теоретичним та методологічним питанням використання дистанційного навчання на різних рівнях освітнього процесу. Ці дослідження проводилися як в Україні, так і за кордоном вченими з відповідних галузей. Загально-педагогічним питанням підготовки фахівців в умовах дистанційного навчання присвячені роботи українських дослідників: І.В. Бацуровський, Ю.П. Біляй, Г.Ю. Яценко, П.І. Федорук, І.В. Герасименко, Л.В. Васильченко, Є.Г. Прокоф’єва, В.А. Свідовська, Н.О. Якименко, Г.С. Лопушняк, Х.В. Рибчанська та інші. Водночас у зв’язку зі швидкими змінами освітнього середовища виникає необхідність більш детального дослідження можливостей дистанційної освіти за зразком наявного досвіду та перспектив її розвитку в Україні.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Робота викладена на 50 сторінках і включає вступ, три розділи(поділених на підрозділи), висновки та список використаних джерел, містить 7 таблиць та 14 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

1.1 Становлення та розвиток дистанційної освіти

Дистанційна освіта – це форма освіти, яка дозволяє студентам навчатися з використанням різних технологій та інтернет-ресурсів, не потребуючи присутності в аудиторії.

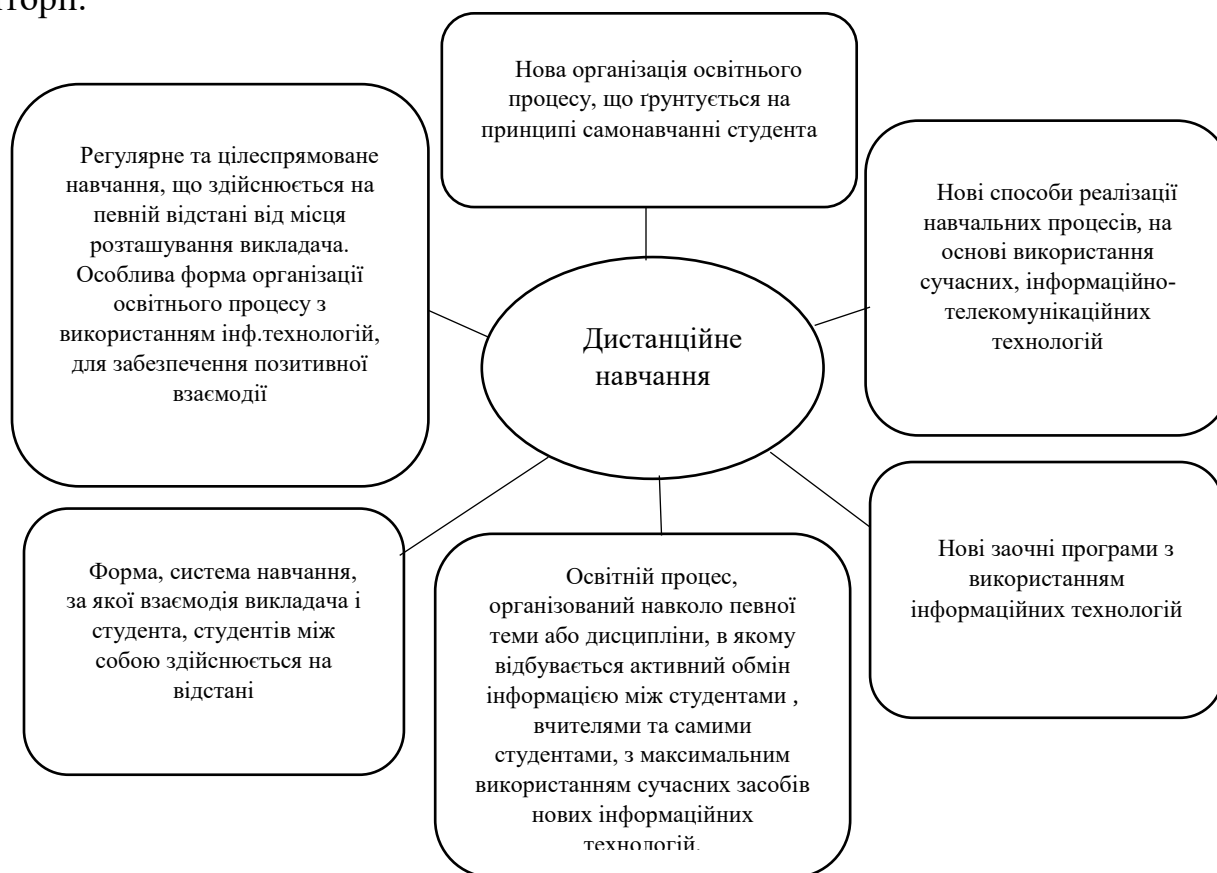

Рисунок 1.1 - Сучасні підходи до тлумачення поняття «дистанційне навчання»

Джерело: складено автором на основі [30]

У 20 столітті дистанційна освіта стала доступнішою завдяки телевізійним програмам та відео-урокам, які були розроблені для навчання на відстані. З появою інтернету, дистанційна освіта стала ще більш доступною, і сьогодні ми маємо багато різних платформ та програм, які дозволяють навчатися з будь-якого місця у світі.

Одним із ключових переваг дистанційної освіти є те, що вона дозволяє студентам навчатися в зручний для них час та темп, забезпечуючи гнучкість та адаптивність навчання. Крім того, дистанційна освіта зменшує витрати на транспорт, проживання та інші витрати, пов'язані з отриманням освіти.

У своїх дослідженнях Биков В.Ю. визначає що дистанційна освіта це – «різновид освітньої системи, в якій переважно використовуються дистанційні технології навчання та організації освітнього процесу» [6]. На думку, Яценко Г.Ю. дистанційне навчання це – «новий спосіб здійснення процесу навчання, що базується на використанні сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій і дозволяє проводити навчання на відстані без прямого контакту між викладачем і студентом»[36].Оглядаючи вищезазначені дослідження, можна зробити висновок, що деякі аспекти дистанційного навчання відображаються в різних визначеннях. Погоджуючись з Яценко Г.Ю., можна сказати, що дистанційне навчання є організованим навчальним процесом, який здійснюється за певними темами та навчальними дисциплінами. Цей процес передбачає активний обмін інформацією між учнями та викладачем, а також між самими учнями.

Савельчук та Бирик розглядали в своїй праці організацію студентської освіти та обґрунтували використання різних методів дистанційного навчання[24]. Лопушняк та Рибчанська в своїй праці приділили увагу ДО. Вони досліджують та аналізують роль дистанційної освіти в системі вищої освіти України, розглядають державне регулювання цього виду освіти та розгортають перспективи його подальшого розвитку[14]. Бухкало С.І. та колектив авторів у своїй праці звертаються до аспектів підтримки студентів, використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі та розробки методичних рекомендацій щодо ефективного використання дистанційного навчання[15]. Автори Жаворонкова В.В. та Беспала Л.В. у своєму дослідженні розглядають тему дистанційного навчання у ЗВО. Основна увага приділяється світовому досвіду використання дистанційного навчання та аналізу тенденцій його розвитку. Вони також звертають увагу на потенціал

дистанційного навчання для покращення якості освіти та доступності навчання для студентів [12].

Хебебчі М., Тевфік Б., Ясемін А. виявили думки викладачів та студентів щодо програм дистанційної освіти, які використовуються під час пандемії COVID-19, визначили позитивні та негативні думки про дистанційну освіту та дійшли до висновку, що дистанційна освіта буде використовуватися більш ефективно в майбутньому разом з необхідним вдосконаленням і підвищенням кваліфікації [2].

Вільямсон Б., Ейнон Р. та Потер Дж. вважають, що пандемічна політика зараз розігрується через спроби повністю впровадити системи та практики державної освіти, які мають міжнародний доступ, у дедалі потужніші технологічні системи та навчання, медіа та технології можуть і повинні робити більш прямий внесок у знання та практику під час пандемії COVID-19: перехід до онлайн-форматів та цифрових освітніх форматів і зростання «дистанційних» форм викладання та навчання [1].

Деякі дослідники виділяють два етапи дистанційної освіти в Україні: початковий та сьогоденний. Перший етап розпочався з 1990 і тривав по 1998 рік і характеризувався розробкою та впровадженням концепції гнучкої дистанційної освіти на основі глобальної комп'ютерної комунікації, використанням інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, створенням комп'ютерних засобів зв'язку та закладів дистанційної освіти. Існують два етапи в підтримці навчальних програм, курсів та дистанційного навчання. Перший етап був започаткований ще в 1980-х роках, коли були введені технічні та методичні ресурси для надання підтримки. Другий етап, який почався в 1999 році і ще триває, передбачає використання інтелектуальних та інформаційних технологій для забезпечення безперервного навчання. Було зроблено акцент на використання інтелектуальних та інформаційних технологій для забезпечення безперервного навчання, включаючи створення інформаційно-навчальних середовищ, віртуальних лабораторій, мультимедійних технологій та віртуальних спільнот [32].

Освітня система пов'язана з процесом передачі знань і є найважливішою частиною життя, оскільки включає діяльність сформованих соціальних інститутів, які забезпечують підготовку молоді до життя заснованого на знаннях, отриманих у дошкільних закладах, середні спеціальності, професійно технічні та ЗВО.

Зростаюча роль освіти в житті людей і нагальна потреба постійно підвищувати рівень знань зумовили появу в суспільному житті концепції навчання впродовж життя. У цьому процесі досліджують нові форми і методи навчання, які сприяють обґрунтованому формуванню наукового світогляду і більш глибокому розумінню економічних і соціальних змін у суспільному житті.

Дистанційні формати навчання запровадили в Україні більше десяти років тому. Сучасні завдання, які стоять перед системою української освіти, вимагають створення системи, яка забезпечує перехід до подальшої освіти. Відставання у розвитку дистанційної освіти може знизити конкурентоспроможність української освіти у світі.

Завдання дистанційної освіти полягає в наданні можливості навчання та отримання знань через Інтернет або інші засоби зв'язку, не потребуючи присутності в класі або фізичного присутності на лекціях.

Дистанційна освіта може включати в себе такі інструменти, як:

1. Відеоконференції: це може включати в себе використання програмного забезпечення, такого як Zoom або Skype, для з'єднання студентів та викладачів в режимі реального часу.

2. Електронні платформи: це можуть бути веб-сайти або програми, що дозволяють студентам вивчати матеріал та спілкуватися з викладачами через Інтернет.

3. Електронні матеріали: це може включати в себе навчальні посібники, відео-уроки, аудіозаписи та інші електронні документи, що доступні студентам через Інтернет.

4. Онлайн-тести та інші форми контролю: це можуть бути інтерактивні завдання, які дозволяють студентам тестувати свої знання та отримувати зворотний зв'язок через Інтернет.

5. Соціальні мережі: де студенти можуть спілкуватися з іншими студентами та викладачами, обговорювати матеріал та задавати запитання через соціальні мережі.

Ці інструменти можуть використовуватися окремо або в комбінації один з одним для забезпечення якісної дистанційної освіти.

В цілому розвиток дистанційного навчання в Україні розпочався у 2002 році з експериментів Міністерства освіти і науки. Однією з можливостей, яка відкрилася перед системою освіти та суспільством через впровадження дистанційної освіти, стала перша програма розвитку систем дистанційного навчання на 2004-2006 роки. Для реалізації цієї програми було розроблено відповідні нормативно-правові акти, включаючи перший регламент дистанційної освіти, затверджений Міністерством освіти і науки у 2004 році. З технологічним розвитком у 2013 році було затверджено новий регламент дистанційної освіти. Положення про дистанційну освіту та Концепція його розвитку в Україні визначає права та обов'язки учасників освітнього процесу.

Дистанційна освіта в Україні розпочала розвиток набагато пізніше, ніж у Західній Європі, і вважається дуже повільним з кількох причин, включаючи сприйняття дистанційної освіти як конкурента традиційній освіті. Однак запровадження пандемічних обмежень та воєнний стан, пов'язаний із COVID-19, спричинили зміни в системі освіти в Україні. Впровадження обов'язкового дистанційного навчання становить виклик для всіх учасників освітнього процесу [21]. Для широкого впровадження та розвитку дистанційної освіти в Україні необхідно вирішити такі проблеми: управлінське та організаційне забезпечення, матеріально-технічне та фінансове забезпечення, підготовка кадрів, методичне забезпечення з урахуванням специфіки дистанційної освіти, поширення дистанційної освіти на ринку освітніх послуг та ринку праці.

Аналіз ринку дистанційних освітніх послуг вищої освіти в Україні демонструє, що цей ринок дуже динамічний і активно зростає. За останні кілька років дистанційна освіта стала дедалі більш популярною, що пояснюється необхідністю у зручному та ефективному способі отримання освіти в умовах постійної зайнятості та темпів життя. Також важливо відзначити, що в Україні відсутній єдиний незалежний центр або університет, спеціалізований на дистанційній освіті, і спостерігається постійне зростання кількості дистанційних курсів, які пропонуються на базі ЗВО України. Серед цих закладів можна виділити Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.

Інститут дистанційних технологій навчання – є складовою частиною університету, який має ліцензії на здійснення освітньої діяльності і використовує дистанційні технології для забезпечення навчального процесу. Університет пропонує повний цикл дистанційної освіти для студентів, які навчаються як на денній, так і на заочній формах (бакалаврат, магістратура, англомовні програми MBA, MIM.), залучаючи популярні освітні портали, які пропонують відкриті безкоштовні онлайн-курси (Prometheus, Coursera) Крім того, університет розробляє комерційні дистанційні курси для зовнішніх клієнтів, таких як підприємці та фахівці в галузі економіки та фінансів, які хочуть підвищити свою кваліфікацію[21, ст.19]. Інший приклад університету, що пропонує дистанційну освіту в Україні це ДВНЗ "Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», який має Центр дистанційної освіти, що забезпечує організацію дистанційного навчання на основі новітніх технологій. Університет пропонує дистанційне навчання з різних галузей, таких як інформаційні технології, економіка, менеджмент, мови та інші, із залученням викладачів з вищими науковими ступенями та багаторічним досвідом роботи. Пропоную розглянути програмні забезпечення які використовуються для ДО, що надані у табл.1.1:

Таблиця 1.1 - Застосування програмного забезпечення в дистанційній освіті: порівняльний аналіз

Назва програмного забезпечення	Виробник	Функціональні можливості
1	2	3
Moodle	Moodle Pty Ltd	Управління курсами, онлайн-тестування, форуми для обговорення, відеоконференції, відстеження успішності студентів, графіки та звіти
Blackboard Learn	Blackboard Inc.	Організація курсів, онлайн-тестування, спільна робота над документами, відеоконференції, електронний журнал успішності, мобільний доступ відеоконференції, електронний журнал успішності, мобільний доступ
Microsoft Teams	Microsoft Corporation	Відео-конференції, спільна робота з документами, чати, інтерактивні тестування та опитування
Google Classroom	Google LLC	Організація курсів, спільна робота над документами, комунікація в чаті, завдання та звіти, інтеграція з іншими сервісами Google
Edmodo	Edmodo, Inc.	Організація курсів, спільна робота над документами, онлайн-тестування, відеоконференції, електронний журнал успішності, мобільний доступ
Zoom	Zoom Video Communications, Inc.	Відео-конференції, спільна робота з документами, екранна спільна робота, віртуальні збори та вебінари

Джерело: складено автором

З таблиці можна зробити висновок, що існує велика кількість програмного забезпечення для дистанційної освіти з різними функціональними можливостями та відповідними вартісними характеристиками. Кожна з програм має свої плюси та мінуси, а також підходить для певних завдань та категорій користувачів. Наприклад, Zoom та Microsoft Teams є одними з найпопулярніших інструментів для дистанційної освіти та відео-конференцій взагалі. Обидва забезпечують великий функціонал та легкий у використанні інтерфейс, але мають свої переваги та недоліки. Zoom пропонує безкоштовну версію з обмеженою функціональністю, але має проблеми з конфіденційністю та захистом даних. Microsoft Teams є інтегрованим інструментом з іншими продуктами Microsoft, але має обмежену функціональність в безкоштовній версії та залежність від екосистеми Microsoft.

За досвідом автора роботи найбільш зручним та ефективним інструментом для дистанційної освіти є Zoom. По-перше, інтерфейс Zoom є дуже інтуїтивно зрозумілим та легким у використанні, що дозволяло зосередитись на занятті та матеріалах, та дуже швидко приєднуватись до пари. По-друге, Zoom пропонує безкоштовну версію для

українців, яка необмежена у часі (40хв) та з досить широким функціоналом, який включає в себе можливість проводити відеоконференції до 100 учасників, обмінюватись файлами та додатками, використовувати віртуальні тла та інші корисні опції.. По-третє, додаток має високу якість зв'язку та надійність, що дозволяє проводити заняття без перебоїв та завад. Вибір програмного забезпечення для дистанційної освіти повинен залежати від потреб користувачів та можливостей освітнього закладу.

Однією з можливостей, яку відкриває впровадження дистанційної освіти перед системою освіти та суспільством, є Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [31].

У Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні вказано, що освітня система повинна розвиватися з метою забезпечення:

- надання нових перспектив з метою оновлення змісту навчання та методів викладання різних дисциплін та активного поширення знань;
- поширювати доступ до освіти на всіх рівнях, щоб більше молодих людей могли це зробити, включно з тими, хто не може навчатись у вищих навчальних закладах за традиційними формами через брак економічних, фінансових чи матеріальних ресурсів, професійної зайнятості, або віддаленості від великих міст, і престижних інституцій тощо;
- упровадити системи освіти, що забезпечують неперервність навчання протягом усього життя, охоплюючи середню, довузівську, вищу та післядипломну освіту;
- індивідуалізації навчання в умовах масовості освіти [25].

Впровадження дистанційної освіти призвело до значних змін у системі освіти в Україні, зокрема покращення доступності та гнучкості можливостей навчання. Завдяки інтеграції сучасних інформаційних і комунікаційних технологій студенти тепер мають можливість навчатися з будь-якого місця в будь-який час, що значно розширило охоплення освіти в країні.

Ефективність самонавчання більшою мірою, ніж інші форми навчання, залежить від наявності навчальних матеріалів, та способів спілкування з викладачами. Тому, насамперед, розвиток цієї форми навчання визначається введенням новітніх інформаційних технологій та засобів зв'язку. Еволюція в цьому напрямку призвела до того, що дистанційне навчання в сучасному розумінні є сучасною формою навчання, яка базується на використанні новітніх комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. На сьогодні у світі накопичено багатий досвід впровадження систем дистанційної освіти. Близько 1 мільйона людей у Сполучених Штатах навчаються за допомогою систем дистанційною освіти. Дистанційна освіта також розвивається в інших частинах світу. Перелік відомих університетів, які займаються дистанційною освітою, включає «Китайський телеуніверситет» з Китаю, «Національний відкритий університет імені Індіри Ганді» з Індії, «Корейський національний відкритий університет» з Кореї, «Відкритий Університет Сукотай Тампаріат» з Таїланду та «Університет Анадолу» з Туреччини [28, стр.106].

Отже, вважаємо, що дистанційна освіта є більш економічно вигідною, оскільки заощаджує фінансові та часові ресурси. Дистанційне навчання відповідає вимогам різноманітних груп користувачів освітніх послуг у більш широкому спектрі, порівняно з іншими формами освіти. У той же час були виявленні проблеми дистанційного навчання, які вимагають уваги для подальшого подолання. В умовах інформаційного суспільства дистанційне навчання все одно буде розвиватися, і завдання сучасних викладачів – сприяти цьому розвитку і успішному впровадженню.

1.2 Державне регулювання при впровадженні дистанційної освіти в Україні

Державне регулювання в системі дистанційної освіти в Україні здійснюється за допомогою законодавчих та нормативно-правових актів. Основним законодавчим актом, що регулює дистанційну освіту в Україні, є Закон України «Про вищу освіту» від 2014 року.

Закон України № 1556-VII "Про вищу освіту" від 1 липня 2014 року визначає правові та організаційні засади діяльності у галузі вищої освіти в Україні. Він регулює

відносини між державою, громадянами та суб'єктами освітньої діяльності, визначає порядок організації, фінансування та контролю за вищою освітою. Основні принципи закону - демократизація освіти, розвиток конкуренції серед вищих навчальних закладів, розвиток наукової діяльності, забезпечення якості освіти та захист прав студентів. Крім того, закон встановлює новий порядок видачі дипломів та інших документів про освіту, а також визначає права та обов'язки студентів та викладачів вищих навчальних закладів [19].

Крім того, існують нормативно-правові акти, які деталізують питання впровадження дистанційної освіти, зокрема накази та інструкції Міністерства освіти і науки України. Також, до законодавчих актів, які регулюють дистанційну освіту, відносяться Закон України "Про освіту" та Закон України "Про відкрите навчання". Загалом, державне регулювання в системі дистанційної освіти є необхідним для забезпечення її якості та ефективності, а також для захисту прав студентів та інших учасників освітнього процесу.

Державне регулювання дистанційним навчанням базується на змішаній моделі та реалізується у двох різновидах: мереж, що представляє собою модифікацію й розвиток асинхронної (заочної) моделі, і розподіленої, заснованої на застосуванні асинхронної дистанційної освітньої комунікації й індивідуального або групового доступу до ресурсів в очному навчанні.

Для багатьох молодих людей отримання якісної освіти стає важким завданням через різні обставини, такі як фінансові труднощі, віддаленість від великих міст, зайнятість та інші фактори. У той час, коли традиційні методи навчання вимагають значних витрат часу та коштів, перехід на дистанційну освіту стає вихідним рішенням.

Дистанційна освіта представляє собою нову форму навчання, що комбінує очні та дистанційні методи, і використовує Інтернет-технології для забезпечення якісної освіти для широкого кола студентів, включаючи тих, хто не може отримати традиційну вищу освіту у ЗВО.

Дистанційна освіта дає можливість наблизити процес заочного навчання до рівня денного завдяки використанню сучасних інформаційних технологій, таких як персональні комп'ютери, телекомунікації, відео та аудіотехніка, засоби Multimedia, космічного та оптоволоконного зв'язку. Дистанційна освіта дозволяє студентам використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби, спілкуватись з викладачами та іншими студентами в режимі реального часу, отримувати онлайн-підтримку та доступ до великої кількості електронних ресурсів.

Державне регулювання асинхронного дистанційного навчання в закладах вищої освіти передбачає, що освітні комунікації між учасниками навчального процесу відбуваються в основному за допомогою звичайної або електронної пошти, або через спеціальний веб-сайт (наприклад, Moodle). Кількість синхронних занять (в реальному часі) зведена до мінімуму, і студенти займаються переважно самостійно, вивчаючи комплект інтерактивних навчально-методичних матеріалів, так званих "кейсів". Наведемо приклад документів, що були прийняті для покращення дистанційної освіти в майбутньому у табл. 1.2:

Таблиця 1.2 - Рекомендації щодо введення дистанційної освіти у закладах вищої освіти

Назва документа	Рік публікації	Зміст
"Стратегія впровадження відкритих освітніх ресурсів в систему освіти в Україні на 2016-2020 роки"	2016	Задає стратегічні цілі та пріоритети впровадження відкритих освітніх ресурсів в систему освіти в Україні на період 2016-2020 років.
"Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні на період до 2025 року"	2017	Визначає основні принципи, завдання та напрями розвитку дистанційної освіти в Україні на період до 2025 року
Документ ООН "Інновації в освіті та розвиток цифрових компетенцій: стратегічний підхід до розвитку вищої освіти в Європі"	2019	Надає рекомендації щодо використання цифрових технологій у вищій освіті
Стратегія розвитку вищої освіти в Україні до 2035 року	2020	Визначає основні пріоритети розвитку вищої освіти в Україні до 2035 року, в тому числі в контексті впровадження дистанційної освіти.

Джерело: складено автором

З таблиці видно, що в Україні у 2020 році було прийнято Стратегію розвитку вищої освіти до 2035 року, яка передбачає розвиток цифрових технологій у вищій освіті та впровадження дистанційного навчання. У той же час, у 2020 році було прийнято ряд законів та постанов, які регулюють проведення дистанційної освіти в Україні. Також можна зробити висновок, що держава виявляє підтримку та розвиває дистанційну освіту в Україні, зокрема через регулювання проведення дистанційного навчання та рекомендації щодо використання цифрових технологій у вищій освіті. Однак, використання дистанційної освіти у ЗВО ще потребує подальшого розвитку та покращення, зокрема щодо доступності та якості навчання.

Національні нормативні акти в системі ДО повинні бути спрямовані в їх реалізації відповідно до рівня суспільного розвитку країни та її технологічної бази. Державні нормативно-правові акти ДО щодо розвитку закладів вищої освіти в Україні мають бути зосереджені на таких питаннях:

- Розробка нормативно-правової бази, що враховує нові функції викладачів та особливості навчання в системах дистанційної освіти.
- Забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для базової освіти, зокрема у сфері освітнього застосування телекомунікаційних мереж та інформаційних технологій.

Системи дистанційної освіти мають знайти своє місце в організаційно-функціональній структурі навчального закладу. Отже, при впровадженні системи дистанційного навчання, в закладі вищої освіти обов'язково повинні бути присутні служби організації навчального процесу (Відділ дистанційного навчання) та вступного процесу (Прийомна комісія дистанційного навчання).

Наразі українські ЗВО самостійно організовують дистанційне навчання, залучаючи різні джерела фінансування, такі як державні кошти, гранти та спонсорська підтримка. Однак, це може впливати на швидкість і якість впровадження дистанційної форми навчання. Навіть після закінчення карантину та військового стану, багато ЗВО України планують продовжувати розвивати дистанційну форму навчання, оскільки

вона дозволяє студентам з різних регіонів країни та світу отримувати вищу освіту від кращих викладачів без необхідності переїзду або постійного переїзду. Тому, ще одним потенційним напрямком є співпраця вищих навчальних закладів з комерційними структурами, що займаються корпоративним навчанням, як додаткове джерело фінансування для ефективної організації навчального процесу [27].

Для оцінювання професіоналізму викладачів потрібно враховувати актуальні вимоги до їхніх знань, умінь та навичок в науковій та викладацькій діяльності в цифровому освітньому середовищі. Крім цього, їм необхідна належна професійна мотивація, що полягає у оцінці їхньої професійної діяльності на рівні держави та в закладі вищої освіти, щоб стимулювати перехід до інноваційного освітнього середовища та формування моделей професійної поведінки, які відповідають сучасним вимогам. Також важливо, щоб викладачі мали можливість постійно підвищувати свій рівень професійної компетентності через участь у наукових конференціях, семінарах, тренінгах та інших професійних заходах. Від цього залежить не тільки якість викладання, але й рівень привабливості вищого навчального закладу для абітурієнтів.

Перехід з реальних навчальних аудиторій до віртуальних сприяв зміцненню самостійної компоненти вищої освіти та підкреслив значущість створення ефективної взаємодії між викладачами та студентами на засадах взаємного самовдосконалення, саморозвитку та самоосвіти кожного з учасників навчального процесу. У свою чергу важливо мати систему контролю якості дистанційного навчання, особливо з боку держави, яка дозволить вчасно виявляти та вирішувати проблеми, що можуть виникати під час навчального процесу [33].

Автор вважає, що перехід навчання до віртуальних мереж дозволяє розвивати самостійність та самоорганізацію в навчанні. Також важливо забезпечувати доступність навчальних матеріалів та ефективну взаємодію між викладачем та студентом, щоб забезпечити якість освіти. Це вимагає зусиль від обох сторін, але

результатом може бути збільшення ефективності та зручності навчання для всіх учасників освітнього процесу.

Дистанційна освіта може відповідати стандартам державної вищої освіти. Однак для досягнення цього та впровадження системного, комплексного та злагодженого підходу до реформування освітньої системи на користь дистанційної освіти, необхідна державна підтримка. Це вказує на необхідність створення, впровадження та розвиток національної системи дистанційної освіти в Україні, яка буде інтегрованою складовою загальної освітньої системи країни [20].

Національна система дистанційної освіти в Україні має на меті забезпечити рівний доступ до якісної освіти для всіх громадян країни, незалежно від місця проживання, статі, віку та інших факторів. Для досягнення цієї мети необхідно розробити та впровадити в дію цілісну стратегію розвитку дистанційної освіти. Крім того, розвиток національної системи дистанційної освіти дозволить українським вишам залучати до навчального процесу більш широке коло студентів, включаючи інші країни, що позитивно вплине на міжнародну репутацію української освіти та забезпечить більшу міжнародну інтеграцію українських ЗВО.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

2.1. Переваги та недоліки функціонування дистанційної освіти

Останнім часом відбувається швидкий розвиток дистанційної освіти в Україні та світі. За даними досліджень, з кожним роком зростає кількість ЗВО, які використовують дистанційні технології в навчальному процесі. Зокрема, в Україні до 2020 року вже понад 60% вищих навчальних закладів використовують дистанційне навчання [10].

Не дивлячись на такий швидкий розвиток, дистанційна освіта також має свої виклики та обмеження. Це може впливати на якість засвоєння матеріалу та на здатність студентів до вирішення практичних завдань. Буває, що не всі студенти мають доступ до необхідного обладнання та програмного забезпечення для дистанційного навчання, що ускладнює процес навчання та може призвести до нерівності між студентами.

В рамках дослідження теми дипломної роботи, у травні 2023 року було проведено опитування, в якому взяло участь 20 викладачів кафедри маркетингу та кафедри соціоекономіки та управління персоналом. Дані опитування наведено на рисунку 2.1:

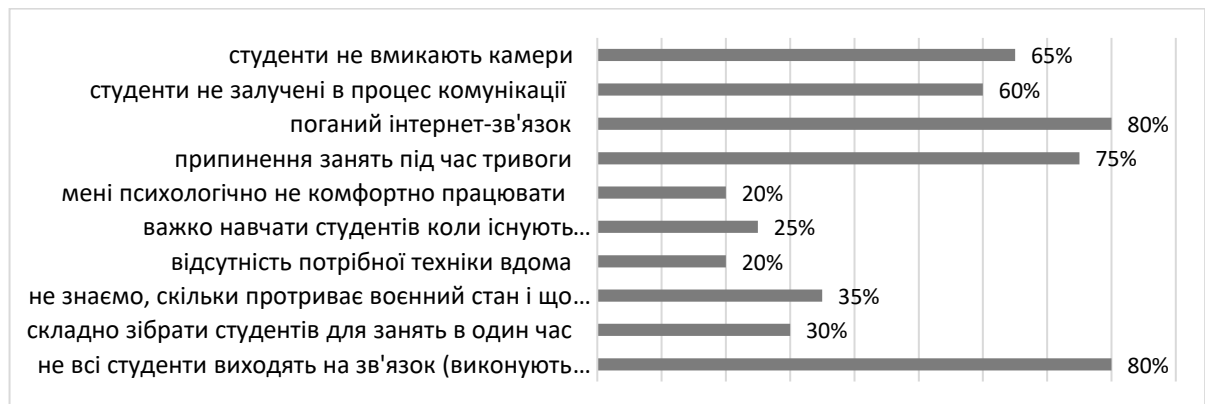

Рисунок 2.1 – Основні проблеми під час реалізації дистанційного навчання в ЗВО КНЕУ

Джерело: складено автором

За результатами опитування серед викладачів кафедри маркетингу та кафедри соціоекономіки та управління персоналом щодо заходів щодо ефективної організації дистанційної освіти в Україні та підготовки фахівців, можна зробити такі висновки:

Комунікація та залучення студентів: Близько 80% викладачів зазначили, що не всі студенти виходять на зв'язок і не завершують домашні завдання або не беруть участь в онлайн-заняттях. Крім того, 60% викладачів відмітили, що студенти не залучені в процес комунікації. Це вказує на необхідність розвитку ефективних стратегій взаємодії зі студентами та залучення їх до активної участі в навчальному процесі.

Організація занять: Близько 30% викладачів зазначили, що складно зібрати студентів для занять в один час. Це може бути пов'язано з розрізненим графіком занять у студентів або іншими обставинами. Для розв'язання цієї проблеми можуть бути використані гнучкі методи навчання, записані лекції та можливість асинхронного навчання.

Технічні перешкоди: Приблизно 20% викладачів вказали, що студенти мають обмежений доступ до необхідної техніки вдома, а 80% зазначили поганий інтернет-зв'язок.

Психологічний комфорт: Кількість викладачів (20%) також заявили, що для них психологічно не зручно працювати в дистанційному форматі. Це може бути пов'язано зі відсутністю прямого контакту зі студентами та викликати стрес або незручність. Забезпечення психологічної підтримки для викладачів можуть бути корисними для зміцнення їхнього комфорту та добробуту.

Тривога та військовий стан: Значна частина викладачів (75% та 35% відповідно) вказали на проблему припинення занять під час тривоги та невизначеності щодо тривалості військового стану. Це створює нестабільність та негативно впливає на контингент студентів та їх здатність до навчання.

У впровадженні цифрових технологій в освітній процес українських ЗВО стикаються зі значними проблемами (рис.2.2), які вимагають негайного вирішення. Найважливіші з них.:

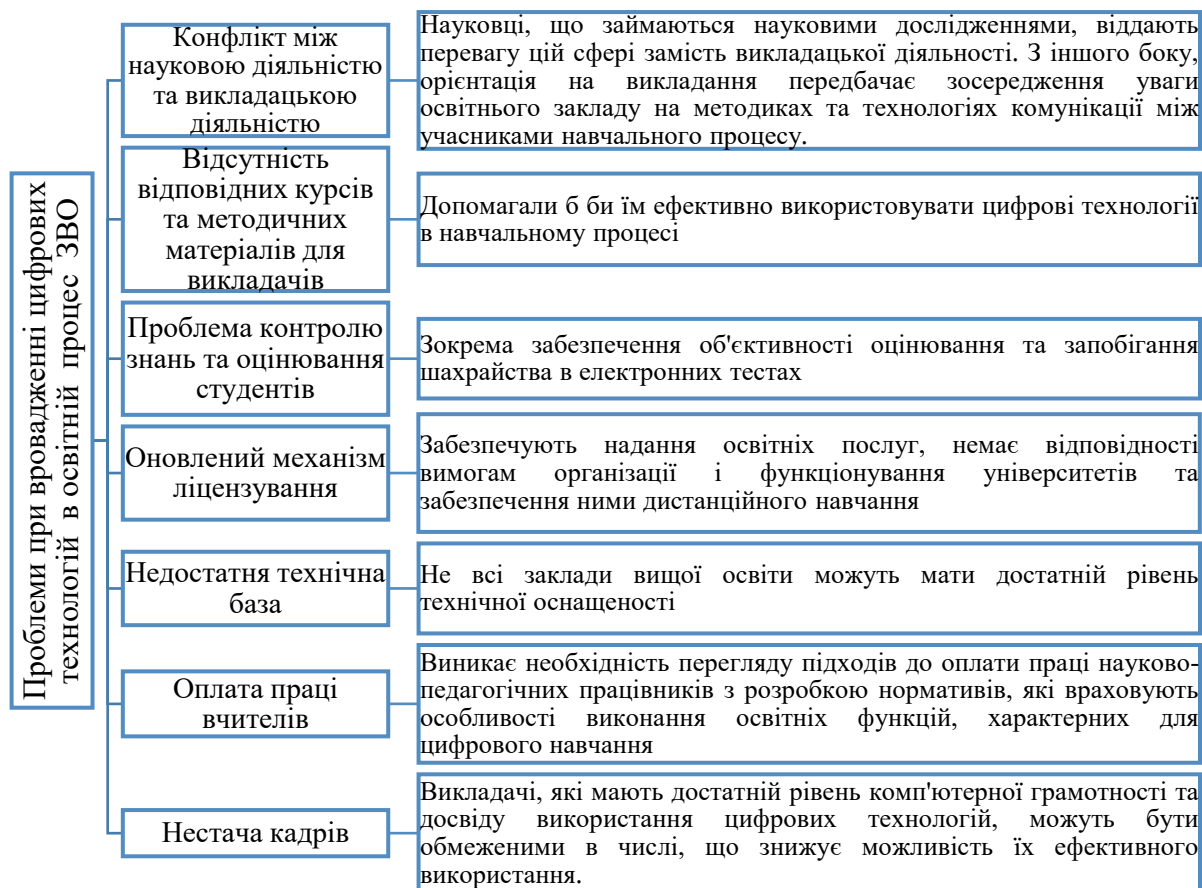

Рисунок 2.2 – Проблеми при впровадженні цифрових технологій в освітній процес ЗВО

Джерело: складено на основі [7]

Ці проблеми можуть ускладнити перехід до цифрової трансформації вищої освіти, тому їх потрібно враховувати та шукати відповідні рішення для їх подолання, через тісну співпрацю з органів державної влади та управління, колективів й адміністрації закладів вищої освіти.

Також якщо говорити про недоліки, то жодні відеоконференції не зможуть повністю замінити живе спілкування, спілкування з викладачем та одногрупниками, відпрацювання практичних навичок. Крім того, відсутність фізичної присутності студентів у навчальному закладі може призвести до відчуття соціальної ізоляції та

віддаленості від навчальної спільноти. Також слід зазначити, що дистанційна освіта не підходить для всіх видів дисциплін та завдань.

На нашу думку, найскладніше виконувати практичні завдання під час навчання студентам-медикам, оскільки їх практика потребує живої взаємодії майбутнього лікаря, викладача та пацієнта. Було б доцільно наприклад, надавати студентам доступ до хмарних рішень, які дозволять їм виконувати практичні навички та моделювання поза приміщенням, використовувати симулятори, тренажери, отримувати доступ до віртуальних лабораторій. Яремина І., Головчанська-Пушкар С., Дерезюк А., Байдюк І. у своїй праці описали соціологічне дослідження, яке базувалося на анкетуванні студентів 5 курсу Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова. Опитування було проведено серед 479 студентів цього вищого медичного навчального закладу та показало, які саме фактори негативно впливають на студентів медичних ЗВО, зокрема, відсутність спілкування з пацієнтами недостатнє спілкування з однокурсниками недостатнє спілкування з викладачем недостатнє забезпечення навчального контенту з предмету відсутність доступу до інтернету відсутність технічних засобів для занять в режимі онлайн [35,ст 226].

Вважаємо, що ілюстрація впливу ДО на якість навчання вдало прослідковується в медичних ЗВО. Вибір саме цієї групи студентів обумовлений їхнім специфічним професійним контекстом і значущістю освіти для медичної сфери. Дослідження серед студентів медиків дозволяє врахувати їхні особливі потреби та вимоги в контексті дистанційного навчання. Медична освіта вимагає високого рівня знань, практичних навичок та вмінь, тому дослідження дистанційної освіти серед медичних студентів може бути особливо актуальним для визначення того, наскільки ефективно взагалі такий метод навчання задовольняє потреби студентів цієї та інших галузей.

Найбільш доречним для студентів-медиків буде використання гібридної моделі навчання, поєднання фізичного навчання з цифровим – це найкраща модель з позицій логістики та доступності. Також варто розробити ефективні методики

оцінювання успішності студентів, які б були придатні як для фізичного, так і для дистанційного навчання.

Протягом трьох років дистанційного навчання на спеціальності менеджмент я змогла оцінити як позитивні, так і негативні аспекти такого підходу до навчання. Я, як студент спеціальності менеджмент, розумію, що дистанційне навчання має свої переваги та недоліки. З одного боку, гнучкість дистанційного навчання дає мені можливість вивчати матеріал у зручний для мене час та темп. З іншого боку, дистанційне навчання може бути складним для мене, оскільки необхідно самостійно організовувати свій час та мотивуватися до навчання. Крім того, брак особистого контакту з викладачами та іншими студентами може зробити процес навчання менш результативним.

Однак, маємо відзначити, що з викладачами можна було легко зв'язатись різними способами. Вони надавали свої контакти та були доступні для консультацій через електронну пошту чи відеоконференції. Це дозволяло отримувати необхідну допомогу та розв'язувати питання щодо навчання вчасно та ефективно, а також дистанційна освіта ніяким чином не відобразилась на успішності мого навчання.

Під час дистанційного навчання автор зміг розвивати свої практичні навички та комунікаційні здібності, завдяки командній взаємодії з одногрупниками, відчував, що може добре розуміти теоретичний матеріал та застосовувати його на практиці завдяки використанню відповідних програм та ресурсів. Під час виконання різних завдань, навчився самостійно вирішувати проблеми та шукати необхідну інформацію. Це допомогло покращити навички пошуку та аналізу інформації, що безумовно буде корисним для майбутньої кар'єри в менеджменті.

Від кожного студента залежить, як він буде користуватись можливостями дистанційної освіти, як буде впорядковувати свій час для максимального результату, та вчасності виконання робіт. Вважаємо, що з врахуванням певних обставин та індивідуальних потреб кожного студента, можна знайти баланс між використанням дистанційного та традиційного навчання, щоб досягти максимального успіху.

Проте дистанційне навчання має великі перспективи, а ще щодня модернізується, стає все більш доступнішим та зручним у використанні. Крім того, дистанційне навчання може сприяти розвитку комп'ютерних та інформаційних навичок у людини, допомагає освоїти нові методики, що стає все більш важливим у сучасному світі. Але як і будь-яка нова технологія, ДО має своє співвідношення переваг та недоліків, тому її потрібно оцінювати з різних сторін. Оцінка плюсів та мінусів технологій ДО є важливою складовою для їх подальшого розвитку та вдосконалення, щоб забезпечити максимальну якість навчання та доступ до нього.

Дізнаємось за допомогою SWOT аналізу, про наявний стан дистанційної освіти у ЗВО, оскільки це може допомогти зрозуміти тенденції та перспективи цього напрямку розвитку освіти (табл. 2.1)

Таблиця 2.1 - SWOT-аналіз ДО в закладах вищої освіти

Сильні сторони (Strengths):	Слабкі сторони (Weaknesses):
Значне зростання популярності дистанційної освіти в Україні за останні роки. Розвиток технологій та доступність інтернету зробили можливим проведення курсів та лекцій в онлайн форматі. Можливість навчання з будь-якої точки світу, що дозволяє студентам обирати найкращі програми вищої освіти відповідно до своїх потреб та можливостей. Можливість гнучкого розкладу, що дозволяє студентам поєднувати навчання з роботою або іншими заняттями.	Недостатня кількість кваліфікованих викладачів та тренерів для проведення курсів в дистанційному форматі. Необхідність розробки спеціальних педагогічних методик та підходів для ефективного проведення дистанційного навчання. Висока вартість створення та підтримки електронної інфраструктури для проведення дистанційного навчання. Потенційні технічні проблеми, такі як перебої в інтернет-з'єднанні, можуть впливати на якість дистанційного навчання.
Можливості (Opportunities):	Загрози (Threats):
Розширення доступності дистанційної освіти для широкої аудиторії Введення нових програм та курсів, які можуть бути доступні лише в дистанційному форматі. Застосування нових методик та підходів до дистанційного навчання, що дозволяє підвищити ефективність та якість навчання. Створення платформ для співпраці між закладами вищої освіти України та іноземними партнерами для обміну знаннями та досвідом у проведенні дистанційного навчання.	Відсутність достатньої підтримки з боку держави та недостатня фінансова підтримка для розвитку дистанційного навчання в Україні. Конкуренція з боку інших закладів вищої освіти, які пропонують традиційну форму навчання. Відсутність змоги забезпечити необхідний рівень мотивації та дисципліни студентів для ефективного дистанційного навчання. Можливість зловживання та шахрайства з боку студентів, які отримують кредити за дистанційне навчання, але фактично не беруть участь в ньому.

Джерело: складено автором

Отже, SWOT-аналіз дистанційної освіти в закладах вищої освіти України показує, що необхідно покращувати підтримку з боку держави та розробляти нові методики для проведення дистанційного навчання. Для розв'язки даних проблем, необхідно розробляти стратегії, які забезпечують покращення дистанційної освіти в Україні. Першочергово, необхідно забезпечити належний рівень технічної підтримки для викладачів та студентів, що беруть участь в дистанційному навчанні. Для цього можна розглянути можливість надавання фінансової підтримки закладам вищої освіти для придбання необхідного обладнання, оскільки більшість викладачів працюють у стінах свого навчального закладу та мають використовувати обладнання яке там присутнє, та організувати легкий та безкоштовний доступ до програмного забезпечення.

Додатково, можна розглянути можливість проведення курсів підвищення кваліфікації для викладачів, які б забезпечили їм необхідні знання та навички для проведення дистанційного навчання. Також корисним було б проведення вебінарів та інших інтерактивних форматів для викладачів та студентів з метою покращення якості дистанційної освіти.

2.2. Аналіз задоволеності споживачів дистанційної освіти

Найбільших корективів у сучасний стан діяльності та функціонування закладів вищої освіти принесла пандемія Sars-cov-2. Виникла гостра необхідність модернізувати методи навчання в університетах. Пандемія дала поштовх до швидких та ефективних перетворень в системі вищої освіти в Україні. Аналіз задоволеності споживачів дистанційної освіти є важливим для визначення ефективності цієї форми навчання і виявлення потреб та очікувань студентів. Для проведення аналізу можна використовувати різні методи, такі як анкетування, фокус-групи, інтерв'ю, вивчення статистичних даних тощо.

В університетах інститути вищої освіти були застосовані різні підходи до організації навчання в нових умовах. У деяких випадках, після оголошення про перехід на дистанційне навчання, деякі викладачі залишилися без належної підтримки

і самостійно вирішували питання організації занять. Один з таких підходів полягав у використанні реферативних відпрацювань занять, що призвело до неефективності засвоєння матеріалу і перевантаження студентів та викладачів. Крім того, проблеми з якістю навчання існували до карантину і стали більш помітними в поточній кризовій ситуації. Важливо зауважити, що ситуація в університетах може бути дуже неоднорідною, і студенти можуть мати різний рівень навантаження на різних дисциплінах.

За винятком проблем організації навчання в режимі дистанційної освіти, існують також питання з оцінюванням знань студентів. У віддаленому навчанні немає можливості проводити традиційні залікові контролі, тому викладачі мають використовувати альтернативні методи оцінювання, такі як тести, есе, відео-презентації тощо [3].

Для того, щоб забезпечити об'єктивність оцінювання знань студентів, необхідно враховувати кілька аспектів. По-перше, важливо використовувати різноманітні методи оцінювання, які б дозволяли охоплювати різні аспекти знань студентів і різні рівні складності. По-друге, необхідно забезпечити достатню кількість зворотного зв'язку студентам щодо їхніх досягнень та помилок, що допущені в процесі навчання та оцінювання.

Один з висновків полягає у необхідності поліпшення програм підготовки викладачів і навчанні їх якісно проводити дистанційне навчання. Однак, наскільки задоволені студенти та викладачі цією формою навчання в Україні? Як приклад, опитування студентів Національного авіаційного університету (Україна) про якість онлайн-освіти проведений у квітні 2020 року, під час пандемії (рис. 2.3)

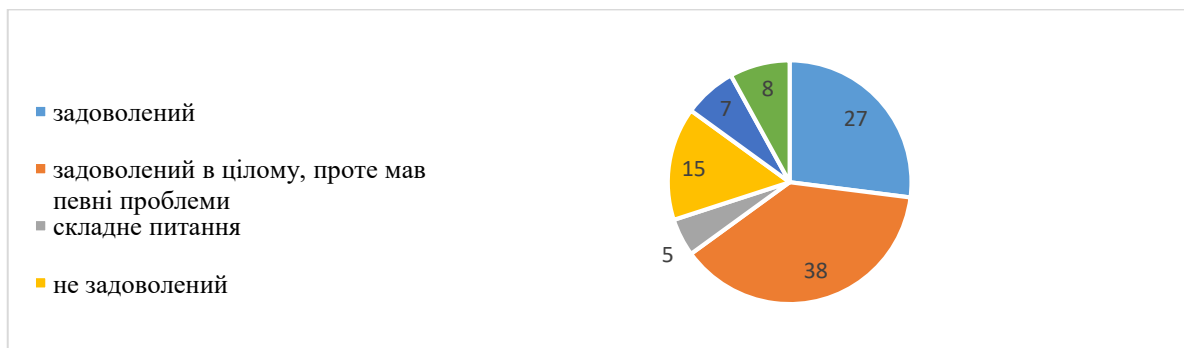

Рисунок 2.3 - Результати задоволеності студентів онлайн освітою в Національному авіаційному університеті, 2020 р.

Джерело: складено автором на основі опитування [22]

Це може свідчити про те, що дистанційна освіта має свої проблеми, які необхідно вирішувати, щоб забезпечити якісне навчання студентів. Для покращення онлайн-освіти можливо необхідно забезпечити студентам доступ. Дослідження, проведені університетами та науковими організаціями, можуть допомогти в розумінні потреб та проблем дистанційної освіти та надати рекомендації щодо її покращення. Такі дослідження можуть бути важливим інструментом для розвитку та покращення системи дистанційної освіти в Україні.

Також значних змін у освіту в ЗВО внесла повномасштабна війна в Україні. З одного боку, це спричинило значні зміни у фінансуванні вищої освіти, оскільки воєнні витрати стали пріоритетними для державного бюджету. Це призвело до скорочення виділень на освіту, що становить виклик для вищих навчальних закладів, які повинні бути конкурентоспроможними на міжнародному рівні.

З іншого боку, війна привела до того, що багато студентів та викладачів були змушені залишити свої рідні міста та переселитися в інші регіони країни або навіть за кордон. Це стало викликом для навчальних закладів, оскільки їм довелося швидко адаптуватися до нових умов та забезпечити можливість навчання для студентів на віддаленій основі.

Умови повномасштабної війни дуже складні для проведення навчального процесу, тому дистанційна освіта стала більш привабливою альтернативою. Багато вищих навчальних закладів почали використовувати різні електронні платформи та засоби зв'язку для забезпечення онлайн-навчання студентів. Однією з основних проблем дистанційної освіти під час війни є незабезпеченість стабільним і швидким інтернет-з'єднанням у деяких районах країни, що стає перешкодою для доступу до онлайн-курсів і занять. Крім того, конфлікт на сході країни став причиною евакуації студентів та викладачів з деяких закладів вищої освіти, що значно ускладнило процес

навчання. Багато закладів вищої освіти змушені були перейти на дистанційне навчання для студентів, які залишилися у зоні конфлікту, але це стало викликом для організації навчального процесу та забезпечення необхідного рівня якості освіти [8].

У період з 5 по 14 вересня 2022 року Державна служба якості освіти та Національне агентство забезпечення якості вищої освіти здійснили онлайн-опитування, яке мало на меті з'ясувати рівень задоволеності студентів, педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти різних типів та форм власності. Опитування було проведене анонімно. Організоване опитування було з метою оцінки задоволеності учасників освітнього процесу за умов продовження воєнних дій на початку навчального року 2022/2023. Результати опитування та їх аналіз буде подано нижче [18].

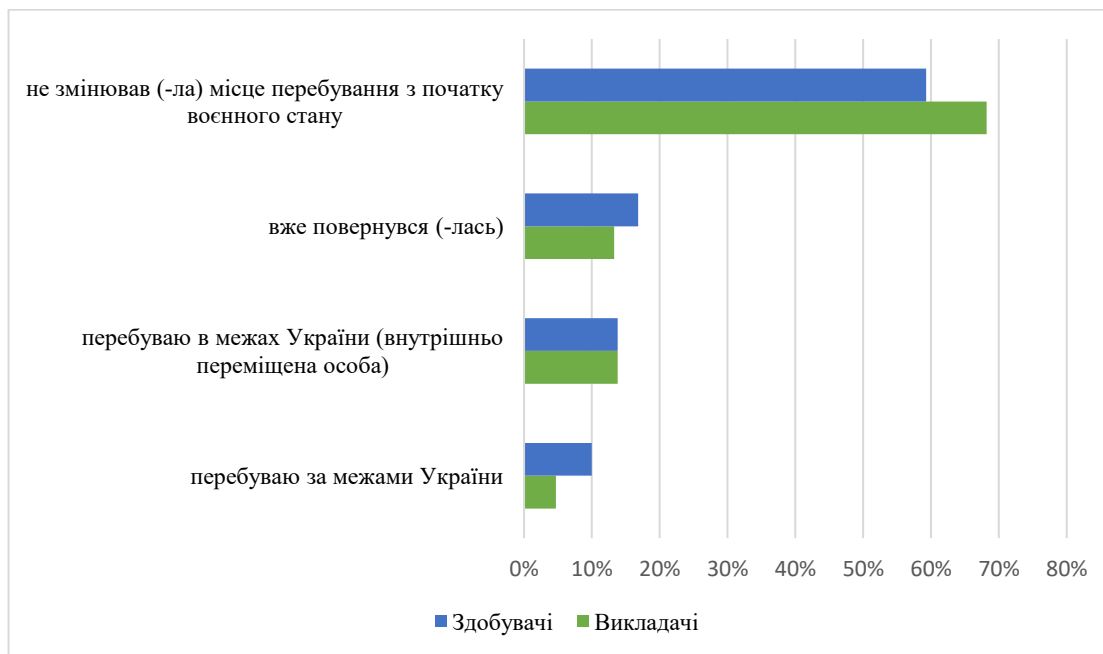

Рисунок 2.4 - Місце перебування учасників освіти

Джерело: складено на основі [18]

Більшість учасників дослідження зазначили, що від початку війни вони перебувають в Україні, тоді як частка тих, хто зараз перебуває за кордоном, становить менше 11%. За результатами аналізу відповідей респондентів, більшість вищих навчальних закладів України розпочали 2022/23 навчальний рік в дистанційному та змішаному форматах роботи. При цьому, було з'ясовано, що задоволеність

респондентів щодо відновлення освітнього процесу в дистанційній формі (онлайн) та у очній (офлайн) формах була досить висока.— рис 2.5, 2.6:

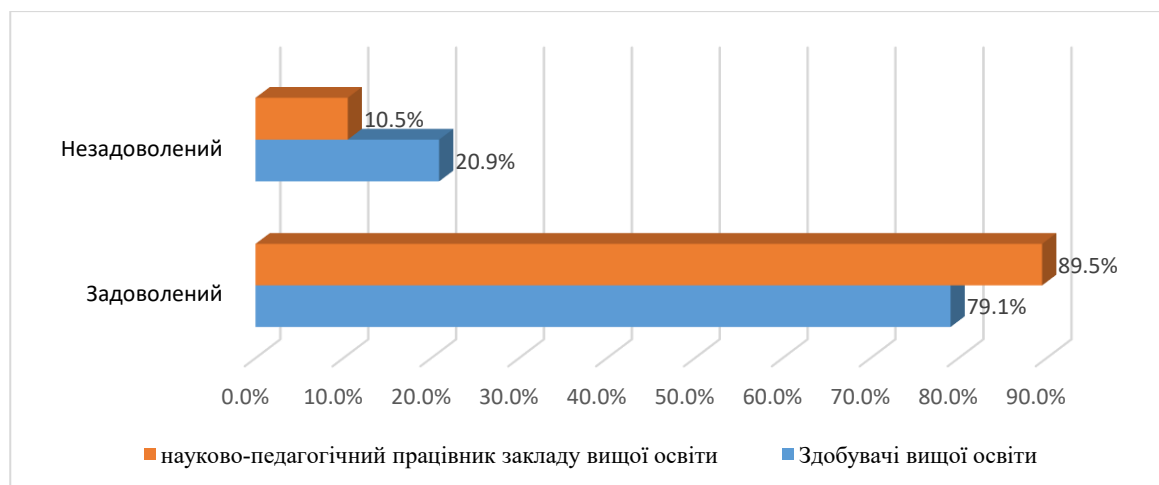

Рисунок 2.5 - Задоволеність респондентів відновленням освітнього процесу в дистанційній формі (онлайн)

Джерело: складено на основі [18]

У той же час, здебільшого більша кількість учасників опитування всіх категорій – здобувачів та викладачів закладів, які обрали переважання для роботи у 2022/2023 навчальному році онлайн формат, висловили такий вибір:

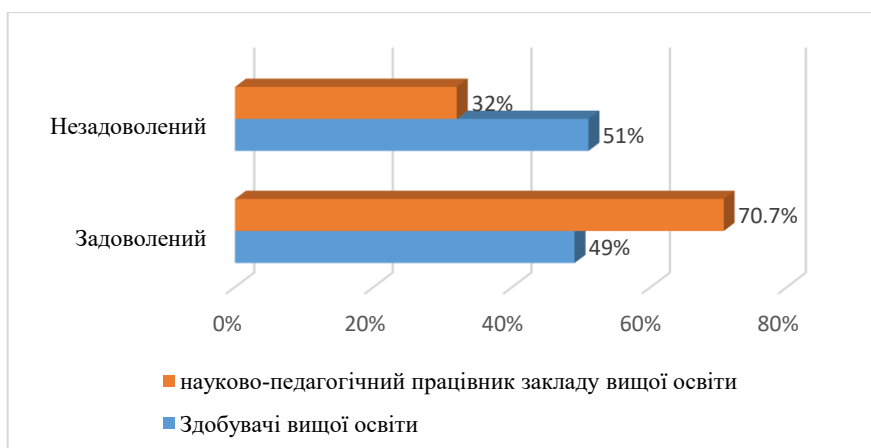

Рисунок 2.6 - Задоволеність респондентів відновленням освітнього процесу в очній формі (офлайн)

Джерело: складено на основі [18]

Респонденти, порівнюючи якість навчання/викладання у ЗВО з часом довоєнного стану, в основному заявили, що якість залишається на тому ж рівні. Тільки

1,82% з усіх учасників опитування відзначили значне покращення, а 8,61% студентів та викладачів - покращення системи якості. (рис2.7):

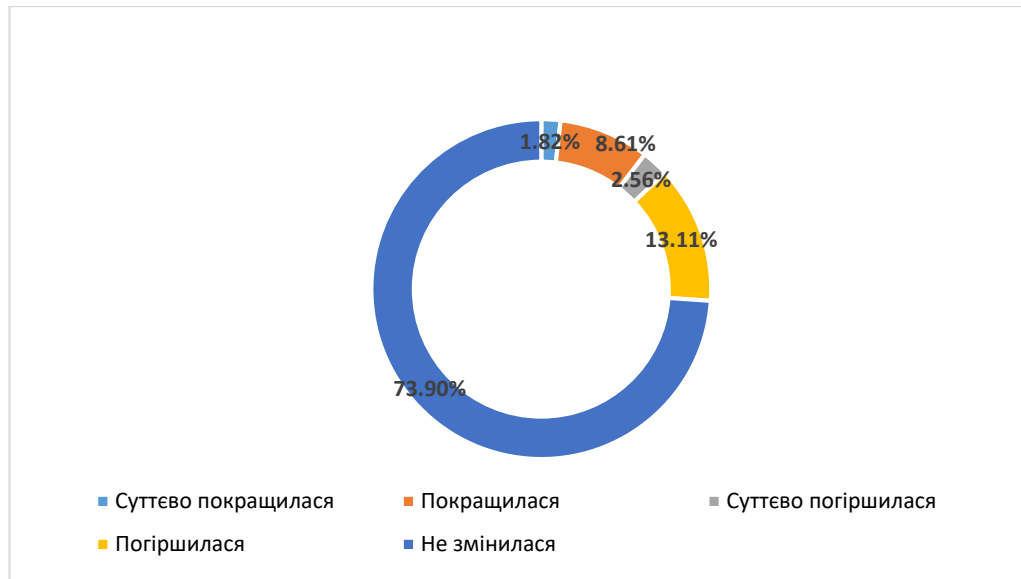

Рисунок 2.7 - Якість навчання/викладання у закладах освіти

Джерело: складено на основі [18]

Аналіз результатів опитування здобувачів освіти та працівників закладів вищої освіти показав, що система забезпечення якості вищої освіти в Україні залишається ефективною, навіть в умовах воєнного стану. Заходи щодо забезпечення якості освіти проводяться, що говорить про безперервність цього процесу. Крім того, важливим є той факт, що більшість здобувачів вищої освіти не відчули суттєвих змін в якості навчання. Зокрема, 73,9% вважають, що якість навчання залишилась на тому ж рівні, що і до введення воєнного стану. Проте, 13,11% опитаних відзначили суттєве погіршення якості навчання, що є тривожним сигналом і потребує уваги відповідних органів та закладів вищої освіти. З цим необхідно працювати та вживати додаткових заходів для поліпшення якості навчання

Дослідження показало, що опитування щодо якості навчання/викладання у закладах вищої освіти проводяться недостатньо з урахуванням думки студентів, як головних зацікавлених осіб. Виявлено, що залученість студентів до процедур внутрішньої системи забезпечення якості є низькою, що потребує додаткового дослідження. Загалом, якість забезпечення освіти в закладах вищої освіти є

стабільною, але деякі респонденти зауважують певне поліпшення в окремих закладах освіти. Тому необхідний подальший моніторинг цього питання та детальний аналіз, включаючи вирішення питань щодо залучення здобувачів вищої освіти до процедур оцінювання та контролю якості..

2.3 Аналіз управління дистанційною освітою в Україні

Управління дистанційною освітою у вищих навчальних закладах в Україні все ще потребує багато покращень. Деякі питання, пов'язані з якістю процесу використання інформаційних технологій в освітній системі, залишилися відкритими. Ці аспекти відносяться до результативності, оперативності, комплексного програмного забезпечення та провідних освітніх технологій. У цьому контексті, варто розглянути необхідні кроки, для створення належних умов і можливостей, а саме:

Для забезпечення якісної підготовки майбутніх педагогів та науково-педагогічних працівників в інформаційно-цифровому середовищі необхідно розробляти та впроваджувати модулі з використанням віртуальних освітніх середовищ та формування цифрового контенту. Крім того, також потрібно організовувати курси підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників з оволодіння та ознайомлення віртуальними навчальними середовищами.

Необхідно забезпечувати підтримку електронних засобів навчання на державному рівні, таких як електронні підручники, відео-контент, онлайн-тести та інші. Використання цифрових технологій під час навчального процесу є важливим для розвитку навичок з використання інформаційних технологій для вирішення професійних, освітніх та повсякденних задач. Крім того, для підвищення ефективності керівників закладів вищої освіти важливо включати показники щодо розвитку ІТ-інфраструктури. Такий підхід не тільки забезпечить високий рівень освіти, але й сприятиме інноваційному розвитку країни, зокрема, у сфері інформаційних технологій та комп'ютерних наук [8].

Через опитування здобувачів та викладачів ЗВО міста Київ, ми дослідимо рівень управління дистанційною освітою, серед респондентів було 100 осіб.

Опитування було проведене протягом березня 2023 року в письмовій формі (Google Forms) за допомогою анкети, яка містила питання про досвід використання технологій дистанційного навчання, ставлення до них, а також про можливі проблеми та перешкоди, що виникають у процесі їх використання. Крім того, методологія дослідження базувалась на самооцінці студентів, тому можлива певна ступінь суб'єктивності відповідей. Отримані результати були оброблені та проаналізовані з метою визначення ставлення студентів до дистанційного навчання та факторів, що впливають на якість його використання.

У питаннях опитувальника ми будемо звертатися до досвіду участі в дистанційному навчанні, використання цифрових технологій, якість навчальних матеріалів, зворотного зв'язку та підтримки викладачів і багато іншого. Також будемо досліджувати, які проблеми та труднощі виникають під час викладання та навчання на дистанційній основі, і які можливі шляхи їх вирішення. Також результати опитування допоможуть нам зрозуміти, як краще підготувати викладачів та здобувачів до дистанційної освіти, і як покращити якість навчального процесу на дистанційній основі.

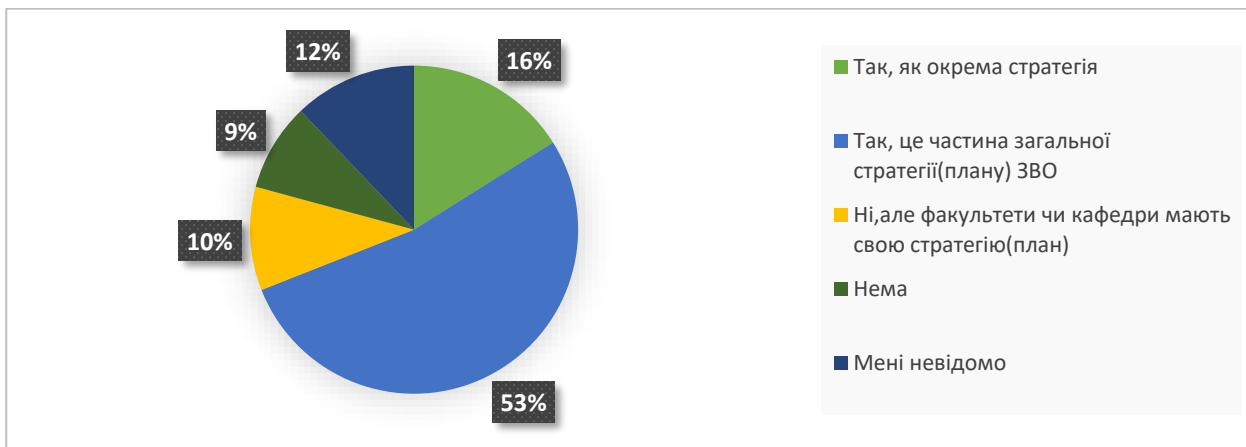

Рисунок 2.8 - Впровадження освітніх технологій у ЗВО

Джерело: складено автором на основі [9]

Стан розвитку технологій дистанційного навчання в українських закладах вищої освіти є невтішними, оскільки, за словами респондентів, майже 83% з них не розглядають розвиток технологій ДО як окрему стратегію. Порівняно з університетами

європейських країн, де впровадження ДО є окремою стратегією розвитку, спрямованою на розширення можливостей доступу до якісної освіти для громадян ЄС різного віку та соціальних верств, ситуація в Україні є менш розвиненою і не забезпечує рівних можливостей отримання освіти і доступу до неї для всіх, хто бажає [9].

Однією з метою проведеного опитування було виявлення факторів, що негативно впливають на ефективність впровадження технологій дистанційного навчання. Ці негативні чинники можуть викликати різноманітні проблеми, такі як низький рівень залученості студентів до навчання і перешкоджають викладачам забезпечувати якісну освітню послугу. Ці дані є важливими для того, щоб зрозуміти необхідність подальшого розвитку технологій дистанційного навчання в Україні та врахувати існуючі проблеми та обмеження.

Ця діаграма (Рис. 2.9) відображає результати опитування щодо забезпечення студентів навчальними матеріалами під час дистанційного навчання.:

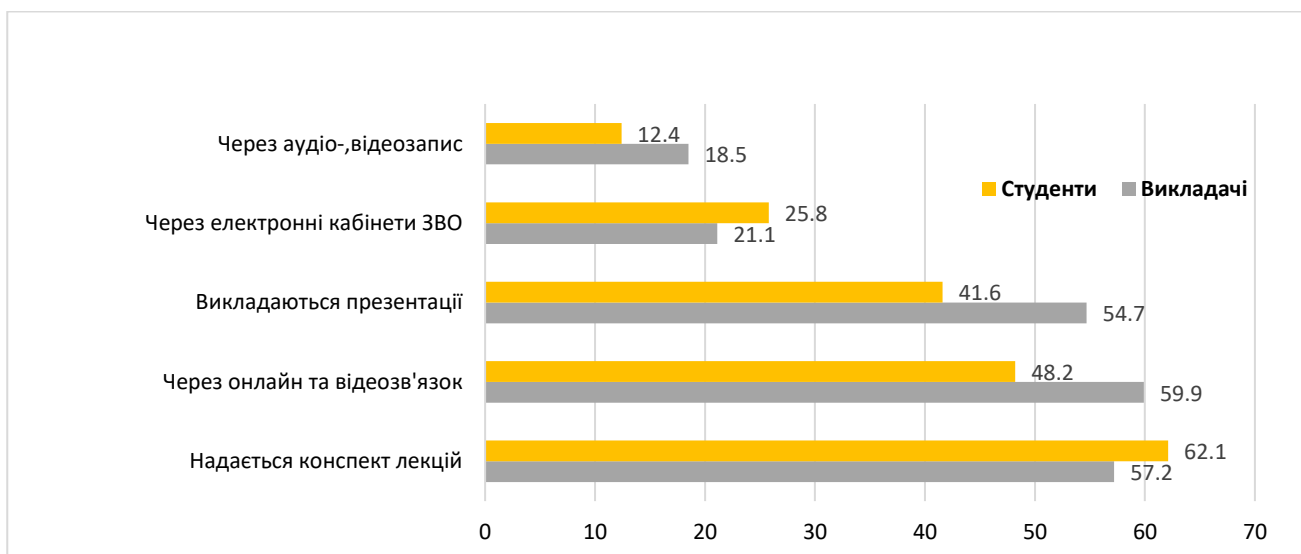

Рисунок 2.9 - Забезпечення здобувачів навчальним матеріалами

Джерело: [9]

Рейтинг найбільш використовуваних інструментів не змінився з того часу, як дистанційне навчання стало більш популярним: близько 60% студентів та викладачів зазначили, що конспекти лекцій, надані викладачем, є найбільш використовуваним інструментом.

За результатами опитування було виявлено, що надання конспекту лекцій залишається найбільш популярним інструментом серед викладачів, незважаючи на масове впровадження дистанційних технологій. Проте, виникла необхідність розробити і впровадити механізми та програми компенсації освітніх втрат, що виникають через застосування дистанційного навчання. Наприклад, важливо розвивати систему моніторингу освітніх здобутків, навичок та втрат за допомогою національних стандартизованих тестів на різних рівнях вищої освіти. Доцільно здійснювати систематичний аналіз, що відображав би витрачений час та оцінку учасників освітнього процесу щодо досягнень у навчанні. Також, важливо долучатись до міжнародних моніторингових досліджень освітніх досягнень, таких як PISA, TIMMS, PIRLS та інші [26]. Нарешті, важливо забезпечити належний рівень підтримки студентів та викладачів з боку університетів та інших освітніх установ. Надання допомоги викладачам у розробці навчальних матеріалів та методів викладання, а також надання технічної підтримки студентам може забезпечити ефективне використання технологій дистанційного навчання та підвищити якість освітнього процесу в цілому. У будь-якій ситуації, яка б не складалася під час пандемії та війни, надання знань студентам найважливіша мета. В епоху новітніх ІТ-технологій на допомогу освітянам приходять інтернет-ресурси, платформи для онлайн навчання, соціальні мережі.

Розглянемо проблеми, що створюють виклики та потребують уваги для ефективного управління дистанційним навчанням. Зазначені проблеми можуть впливати на якість навчального процесу, мотивацію студентів та забезпечення рівного доступу до освіти:

- Недостатня доступність технічного обладнання
- Обмежена якість та надійність Інтернет-з'єднання
- Відсутність досвіду викладачів у дистанційному навчанні
- Низька мотивація студентів до самостійного навчання
- Необхідність переорієнтації навчальних матеріалів та методик

- Брак взаємодії та спілкування між студентами та викладачами
- Відсутність ефективної системи оцінювання та зворотного зв'язку
- Проблеми з організацією практичних занять та лабораторних робіт
- Фінансові обмеження та недостатнє фінансування
- Відсутність забезпечення рівного доступу до навчання для всіх студентів

Враховуючи цей перелік, важливо розробити стратегії та рішення, спрямовані на подолання цих викликів та забезпечення успішного функціонування дистанційної освіти в Україні.

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

3.1 Основні напрями підвищення рівня дистанційної освіти в Україні

Останніми роками дистанційна освіта стала все більш популярною і все більше студентів вибирають цю форму навчання. Але, як будь-яка інша система, вона має свої переваги та недоліки.

З власної досвіду навчання за дистанційною формою можу сказати, що найбільш важливою складовою є доступність і зручність для студентів. Але я також бачу, що є деякі проблеми, які потребують розв'язання. Вважаємо, що дистанційна освіта в Україні може бути покращена за допомогою ряду заходів. Основними напрямками для підвищення рівня дистанційної освіти, на нашу думку, може бути:

- *Вдосконалення технічних засобів.* На сьогоднішній день в Україні відсутні централізовані платформи, які б дозволяли проводити онлайн-заняття з використанням сучасних інструментів та технологій. Розробка цих засобів та їх впровадження у заклади вищої освіти зробить навчання більш ефективним та зручним.
- *Підвищення кваліфікації викладачів.* Дистанційна освіта вимагає від викладачів не тільки знання своєї галузі, а й володіння специфічними навичками з організації онлайн-навчання. Тому важливо проводити регулярні тренінги та семінари для викладачів, щоб вони могли вдосконалювати свої навички та забезпечувати якісну підготовку студентів.
- *Розробка нових методів навчання.* Дистанційна освіта вимагає особливого підходу до навчання. Необхідно розробляти нові методики, які б дозволяли ефективно навчатися в онлайн-форматі. Наприклад, використання інтерактивних ігор, віртуальних лабораторій, відео-курсів та інших інструментів може допомогти забезпечити цікавість та ефективність навчання.
- *Забезпечення інтерактивності та співпраці.* Дистанційна освіта не повинна бути ізольованою формою навчання. Важливо забезпечити інтерактивність та

співпрацю між студентами та викладачами. Для цього можна використовувати спеціальні інтерактивні платформи та інструменти, які дозволяють студентам спілкуватися та співпрацювати між собою та з викладачами.

Умови дистанційного навчання вимагають більшої гнучкості та адаптивності у проведенні освітнього процесу. Для досягнення цілей навчання, важливо поєднувати самостійне опрацювання навчальних матеріалів учнями з синхронними заняттями, які відбуваються в реальному часі.

Основні особливості управління дистанційною освітою можуть відрізнятися в залежності від країни, системи освіти та технологій, які використовуються. Однак, ми можемо провести порівняльну таблицю дистанційної освіти в Україні та деяких інших країнах за деякими ключовими аспектами:

Таблиця 3.1 - Особливості управління дистанційною освітою у світі

Країна	Особливості дистанційної освіти
Україна	Використовуються онлайн-платформи та веб-конференції для проведення занять. Викладачі використовують LMS для розміщення матеріалів та проведення електронних тестів.
США	Використовуються веб-конференції, онлайн-платформи та відеоуроки. Викладачі використовують LMS для розміщення матеріалів, а також проводять заняття в режимі реального часу за допомогою відео-чатів.
Німеччина	Використовуються відеоуроки, онлайн-платформи та LMS. Студенти зазвичай здійснюють самостійне навчання та взаємодіють з викладачами за допомогою електронної пошти та чатів.
Китай	Використовуються онлайн-платформи та веб-конференції. Викладачі використовують відео-уроки та електронні курси. Також використовуються програми штучного інтелекту для покращення якості навчання.
Індія	Використовуються онлайн-платформи, веб-конференції та LMS. Викладачі використовують відеоуроки та електронні курси. Також здійснюється взаємодія з викладачами за допомогою електронної пошти та чатів.

Джерело: складено автором

LMS (англ. Learning Management System) - це система управління навчанням(Moodle,Google classroom,Microsoft office), яка дозволяє організувати дистанційне навчання. LMS містить набір інструментів для створення, організації та ведення навчальних курсів. Вона дозволяє викладачам завантажувати матеріали для навчання (відео, текстові документи, завдання тощо), створювати тести та забезпечувати комунікацію зі студентами через форуми або чати.

LMS є необхідним інструментом для дистанційного навчання в більшості країн світу. Ці системи використовуються в університетах, школах, бізнес-середовищі та інших організаціях, які надають навчальні послуги. LMS дозволяє ефективно контролювати навчальний процес, спрощує взаємодію між викладачами та студентами, забезпечує можливість швидкої зміни та оновлення навчальних матеріалів [34].

Можна зазначити, що рівень розвитку дистанційної освіти значно відрізняється в різних країнах. У деяких країнах, таких як США та Канада, дистанційна освіта має більш широкі можливості і технічну базу, що дозволяє більш ефективно організовувати навчання в онлайн-режимі. Україна, як і більшість країн Європи, відстає у розвитку цієї сфери, але зробила значний крок уперед з появою нової версії національної платформи для дистанційної освіти "Diia.Digital Education".

Отже, зробимо висновок, що дистанційна освіта стає все більш актуальною та потрібною у світі, і в Україні також потрібно продовжувати розвивати цю галузь, забезпечуючи доступність, якість та ефективність навчання для всіх за допомогою сучасних технологій та LMS.

Запізнення у розвитку дистанційної освіти може негативно вплинути на конкурентоспроможність української освіти в міжнародному контексті. В Україні дистанційна освіта наразі ще тільки формується, проте якщо використовувати зарубіжний досвід та комбінувати прогресивні технології дистанційного навчання з найкращими підходами та методиками класичних форм навчання, то вона може розвиватись швидкими темпами у майбутньому. Крім того, важливо забезпечити якість дистанційного навчання шляхом регулювання його відповідно до вимог акредитаційних стандартів та міжнародних норм.

Світовий ринок дистанційної освіти стрімко зростає, що і показано на (рис.3.1) і є важливим за об'ємами. За прогнозами експертів, до 2025 року кількість студентів, які обирають дистанційну форму навчання, може зрости в 2,5 рази порівняно з кількістю студентів, що вибирають традиційні форми освіти [16].

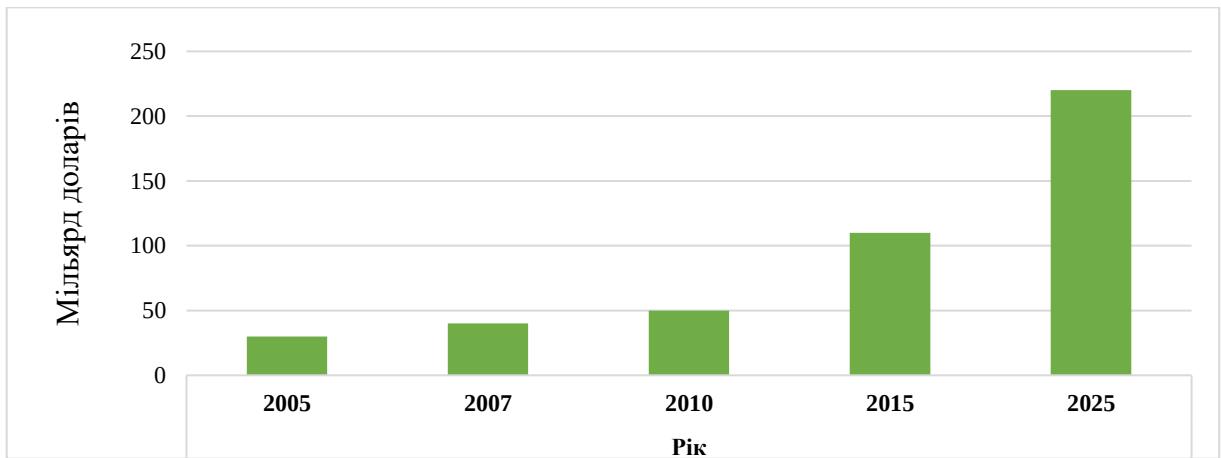

Рисунок 3.1 - Динаміка зростання світового ринку дистанційного навчання

Джерело: складено автором на основі [16]

Контент дистанційної освіти, створений розвиненими країнами, потребує адаптації та розвитку відповідно до потреб суспільства. На відміну від зарубіжних моделей, дистанційне навчання в Україні ближче до нас, споживачів, і більш демократичне. З моєї точки зору, дистанційна освіта не є універсальним рішенням для всіх студентів та предметів, і вона точно не скоро стане єдиним варіантом навчання. Але з ростом її популярності та розвитку технологій, вона може стати все більш ефективним та зручним інструментом для навчання. Тому важливо продовжувати працювати над її вдосконаленням та підвищенням якості, забезпечуючи широкий доступ до освіти та збільшуючи кількість людей, які мають можливість отримати вищу освіту.

Фактори, що стримують впровадження ефективної дистанційної освіти в Україні, включають відносно високу вартість розробки курсів, недостатньо розвинену інфраструктуру, витрати на створення якісної контентної бази, а також складність ліцензування та державної акредитації.

Разом із зазначеними факторами, декілька інших проблем також можуть стримувати впровадження дистанційної освіти в Україні: Відсутність розвинутої культури дистанційного навчання. Україна вже деякий час знаходиться на етапі адаптації до дистанційного навчання, і в деяких випадках учасники освітнього процесу можуть відчувати незручності або непевність щодо нових технологій та

підходів. Непередбачувані ситуації, теж мають значний вплив такі як відключення електроенергії чи технічні збої, можуть перешкоджати ефективному проведенню дистанційних занять [5].

Що стосується підвищення якості навчального процесу за рахунок активного розвитку та застосування сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі, вивільнення аудиторних площ та економії операційних та адміністративних витрат, це показано на (рис. 3.2).

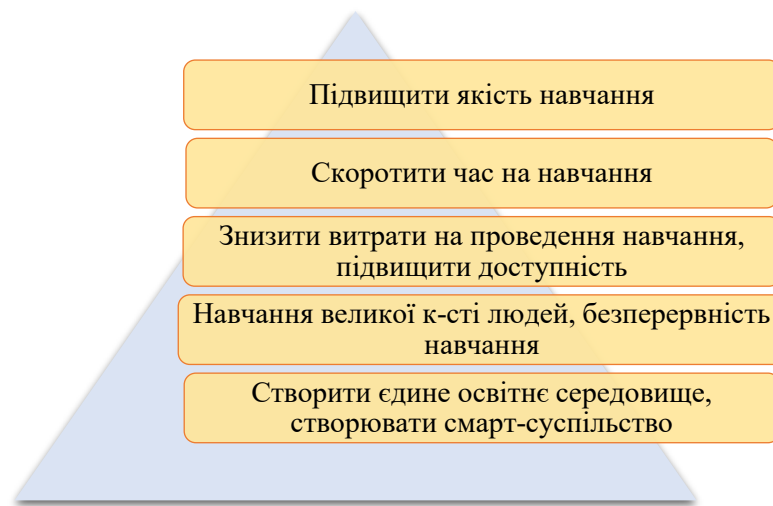

Рисунок 3.2 - Можливості дистанційного навчання

Джерело: розроблено автором

З власного досвіду дистанційного навчання, автор впевнений, що використання цих можливостей дозволяє підвищити якість навчання, оскільки студент може більше часу приділити розумінню матеріалу та самостійному вивченню тем, які йому потрібні. За рахунок електронних засобів, студент може з легкістю повторювати матеріал та докладати зусиль до засвоєння складних концепцій.

Міністерство освіти і науки України створило Український центр дистанційної освіти для розвитку та застосування технологій дистанційної освіти в навчальному процесі. Структура національної системи дистанційної освіти в Україні (СДО) передбачає комплексний підхід до створення та розвитку цієї форми навчання. Програма створення СДО включає в себе ряд заходів, які спрямовані на прискорення процесу впровадження дистанційної освіти в Україні, зменшення витрат на її розвиток

та надання їй статусу рівноцінної з очною, заочною та екстернатом формами навчання.

Нижче наведена таблиця 3.2, яка демонструє структуру національної системи дистанційної освіти в Україні та розкриває основні компоненти цієї системи.

Таблиця 3.2 - Основні положення проектування національної системи дистанційної освіти в Україні

Необхідні кроки та заходи	Способи впровадження
Об'єднання зусиль та державна підтримка	Реалізація, впровадження і розвиток національної системи дистанційної освіти в Україні (СДО)
Прискорення процесу та координація дій	Забезпечення системності, комплексності і узгодженості дій у реформуванні освітньої системи у напрямку запровадження дистанційної освіти
Надання статусу рівноцінної форми навчання	Дистанційна освіта повинна мати статус рівноцінної форми навчання з видачею державних документів
Зменшення витрат на розвиток дистанційної освіти	Координація дій та нормативно-правова захищеність дистанційної освіти
Функціонування дистанційної освіти як рівноцінної альтернативної форми навчання	Видача свідоцтв (сертифікатів) відповідних навчальних закладів системи дистанційної освіти
Створення СДО	Базування на системному підході та програмно-цільовому методі, реалізація Програми створення СДО в Україні

Джерело: складено автором на основі [20]

З таблиці видно, що розвиток дистанційної освіти в Україні є актуальним та потребує державної підтримки для створення та розвитку національної системи дистанційної освіти (СДО). Це необхідно для забезпечення системності та узгодженості дій у реформуванні освітньої системи, зменшення витрат на впровадження дистанційної освіти та надання їй статусу рівноцінної. Програмно-цільовий метод та системний підхід, що передбачаються Програмою створення СДО, на мою думку, є найбільш ефективними інструментами для досягнення поставлених цілей. Реалізація Програми сприятиме створенню інформаційно-технологічної бази, яка дозволить використовувати дистанційні технології в навчальному процесі та надавати якісну дистанційну освіту у всіх регіонах України.

Отже, є підстави вважати, що створення національної системи дистанційної освіти є важливим кроком в розвитку освітньої системи України та відповідним рішенням у контексті сучасних викликів та можливостей.

3.2 Заходи щодо ефективної організації дистанційної освіти в Україні та підготовки фахівців

Організація дистанційної освіти вимагає багато зусиль та підготовки з боку викладачів та керівників навчальних закладів. Нижче наведені перші необхідні кроки які можуть впровадити ЗВО для ефективної організації дистанційної освіти в Україні:

1. Вивчення потреб та можливостей учасників навчального процесу.

Першим кроком у підготовці до дистанційної освіти є вивчення потреб та можливостей учасників навчального процесу. Для цього можна провести опитування серед студентів, викладачів та інших учасників навчального процесу. Таке опитування допоможе зрозуміти, які технічні можливості учасників, чи готові вони до навчання в дистанційному форматі та які основні проблеми виникають при дистанційному навчанні.

2. Розроблення плану навчання.

Після вивчення потреб та можливостей учасників навчального процесу необхідно розробити план навчання. У цьому плані мають бути визначені мета, завдання, терміни та методи навчання. Важливо пам'ятати, що дистанційна освіта має відрізнятися від традиційної форми навчання, тому в плані мають бути відображені інноваційні методи та підходи.

3. Вибір платформи для дистанційного навчання.

Для ефективної організації дистанційного навчання потрібно вибрати платформу для навчання, яка найбільше відповідає потребам та можливостям учасників навчального процесу

Після визначення навчальних цілей та обрання формату навчання, необхідно розробити та підготувати навчальний матеріал, який буде використовуватися під час дистанційного навчання. Важливо врахувати специфіку дистанційного навчання та

його формат, тому розроблений матеріал має бути доступним та зрозумілим для студентів. Для забезпечення ефективної організації доступу до навчального матеріалу рекомендується використовувати різноманітні електронні інструменти та платформи, такі як:

- електронні бібліотеки та онлайн-ресурси для зберігання та поширення навчального матеріалу;
- електронні платформи для організації дистанційного навчання, наприклад, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams тощо;
- відеохостинги для публікації відеоматеріалів та вебінарів, такі як YouTube, Vimeo тощо.

4. Оцінювання та контроль успішності

Оцінювання та контроль успішності є важливою складовою дистанційного навчання. Необхідно розробити ефективні методи та інструменти для оцінювання знань та контролю успішності студентів. Для цього можна використовувати різноманітні форми контролю, такі як тестування, написання рефератів, курсових робіт, залікові контролі тощо.

Крім того, для підвищення ефективності дистанційного навчання варто забезпечувати моніторинг успішності студентів та вчасне коригування навчального процесу. Для цього можна використовувати інструменти онлайн-тестування та аналітики даних. Завдяки цим інструментам викладачі зможуть вчасно виявляти проблемні місця в навчальному процесі та вносити зміни в програму для досягнення кращих результатів [18].

Окрім того, важливо підтримувати створення мережі національних інституцій та організацій, які займаються дистанційним навчанням, і забезпечувати їх співпрацю з міжнародними партнерами.

Існує безліч міжнародних прикладів, які можна використати для впровадження ефективної дистанційної освіти в Україні. Декілька з них наведено у таблиці(3.3):

Таблиця 3.3. - Заходи щодо ефективної організації дистанційної освіти в Україні: порівняльний аналіз

Міжнародні практики/програми	Загальний опис
Coursera for Campus	Це платформа з відеолекціями та матеріалами від провідних університетів та компаній з усього світу. Coursera for Campus дозволяє навчатися студентам та працівникам вищих навчальних закладів безкоштовно.
EdX	Онлайн-платформа, що пропонує курси від провідних університетів та компаній. Вона пропонує відкрите програмне забезпечення, яке може бути встановлено на локальних серверах вищих навчальних закладів.
Модель гібридного навчання	В цій моделі студенти навчаються через комбінацію онлайн-та офлайн-занять. Це може включати в себе відеолекції, вебінари, взаємодію в онлайн-спільнотах, а також традиційні заняття в аудиторії з викладачем. Цей підхід може бути ефективним для забезпечення навчання з використанням технологій
Edmodo	Дозволяє створювати віртуальні класи, де студенти можуть співпрацювати над проектами та обговорювати матеріали.

Джерело: складено автором

В Україні також можна розглянути можливість використання таких платформ для підвищення рівня дистанційної освіти та її конкурентоспроможності.

Також, для підвищення міжнародної конкурентоспроможності дистанційної освіти в Україні важливо залучати міжнародних експертів для розробки та впровадження нових технологій та методів навчання, а також для проведення міжнародних проектів та досліджень в галузі дистанційної освіти.

Крім того, проведення міжнародних проектів та досліджень в галузі дистанційної освіти дозволить українським фахівцям співпрацювати з вченими та експертами з інших країн, обмінюватися досвідом та здійснювати спільні наукові дослідження.

Міжнародний досвід та експертиза можуть допомогти у вдосконаленні програм, методик та засобів дистанційного навчання, а також у підвищенні якості освітніх послуг.

Що, стосується державного втручання в освітній процес, пріоритетним завданням Міністерства освіти і науки України є розробка та впровадження практичних рекомендацій з організації освітнього процесу в умовах воєнного стану та

післявоєнного. Залежно від ситуації, можуть бути використані різні підходи до організації навчання, як показано на рисунку 3.3:

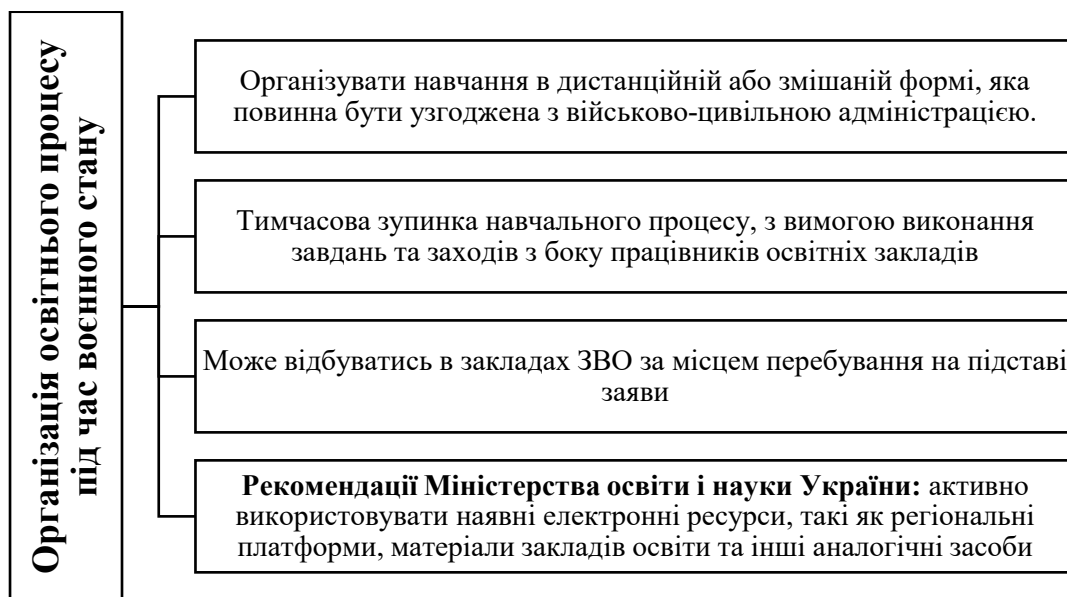

Рисунок 3.3. - Організація освітнього процесу під час тривання війни

Джерело: розробка автора на основі джерела [29]

Для забезпечення ефективної організації навчального процесу в умовах, коли необхідно призупинити присутність у закладах освіти, важливо забезпечити ефективну дистанційну координацію роботи всіх фахівців. Це передбачає використання електронних технологій не лише для навчання, але й для керування освітніми процесами та забезпечення електронного документообігу.

Для забезпечення успішності дистанційного навчання у вищих навчальних закладах в Україні, необхідно регулярно застосовувати критерії, зображені на рисунку 3.4.

Отже, освітній процес навіть в умовах воєнного стану повинен зберігати свій базис, сформований із трьох головних структурних компонентів: теоретичної складової навчання, практичної діяльності студентів та системи контролю [23].

Вважаємо, що дистанційне навчання може бути ефективним і для практичної частини навчання. Наприклад, можна використовувати симуляції бізнес-ситуацій та віртуальні проекти, які дозволяють студентам здобути практичний досвід і навички без необхідності фізично присутнім на місці. Однак, необхідно забезпечити

відповідну підтримку від педагогічного персоналу та налагодити ефективний механізм контролю якості практичної частини дистанційного навчання. Також, важливо забезпечити можливість спілкування з експертами та іншими студентами для обговорення та обміну досвідом. Усе це важливо для забезпечення повноцінного та ефективного навчання, яке забезпечує необхідні знання та навички для подальшого успіху в обраній професії.

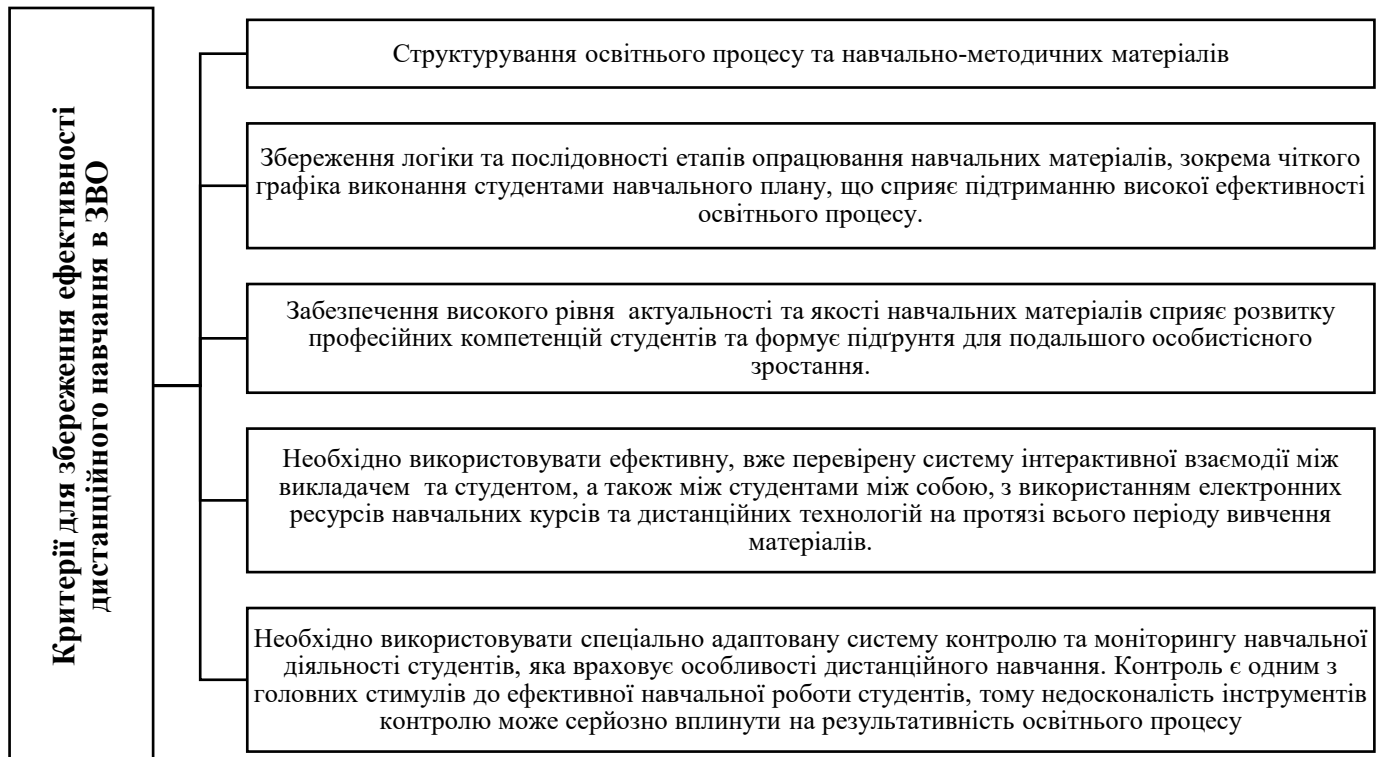

Рисунок 3.4 - Критерії для збереження ефективності дистанційного навчання у ЗВО

Джерело: створено на основі [4]

Ефективна підготовка фахівців для дистанційної освіти у закладах вищої освіти є надзвичайно важливою у освітньому середовищі, що змінюється. Це вимагає уваги до практик, методів та засобів, що сприяють якісній підготовці майбутніх педагогів і спеціалістів [13].

Перш за все, необхідно надавати студентам знання і навички, що відповідають особливостям дистанційного навчання. Це включає володіння сучасними

інформаційними технологіями, вміння використовувати спеціальні платформи та програми для навчання, ефективного спілкування та взаємодії в онлайн-середовищі.

Друге, важливо розвивати педагогічні компетентності майбутніх фахівців, зокрема у контексті дистанційного навчання. Це включає вміння проектувати та структурувати навчальні матеріали, організовувати взаємодію зі студентами, застосовувати активні та інтерактивні методи навчання, оцінювати та звітувати про результати навчального процесу. Крім того, важливо стимулювати студентів до самостійної роботи, розвитку критичного мислення та вміння самоорганізації.

Крім того, важливо враховувати індивідуальні особливості студентів та створювати умови для їх успішної адаптації до дистанційного навчання. Це може включати індивідуальну підтримку, консультування та наставництво з боку викладачів, доступ до додаткових навчальних матеріалів, можливість гнучкого графіку навчання та адаптацію оцінювання до потреб студента.

Важливим аспектом ефективної підготовки фахівців для дистанційної освіти є постійне професійне самовдосконалення [11,13].

Таблиця 3.4 - Методи підвищення кваліфікації викладачів

Метод підвищення кваліфікації	Переваги	Термін
1	2	3
Участь у професійних семінарах та конференціях	-Отримання актуальних знань та інформації про новітні підходи та тенденції у ДО	Залежить від тривалості заходу
Проходження онлайн-курсів та програм навчання	-Гнучкий графік навчання -Можливість самостійного темпу та прогресування	Залежить від тривалості курсу (1-3 місяці)
Участь у вебінарах	-Інтерактивність та можливість задавати запитання -Можливість спілкування та обміну досвідом	Зазвичай кілька годин або односторонній
Проведення наукових досліджень	-Розвиток аналітичних та дослідницьких навичок -Можливість пропонувати нові ідеї та рекомендації для покращення системи ДО	Залежить від складності та обсягу дослідження
Консультації та наставництво від досвідчених педагогів	-Особиста підтримка та керівництво викладачами -Підвищення мотивації	Залежить від індивідуальних потреб

Джерело: складено автором

У процесі аналізу таблиці 3.4, можна зробити наступні висновки. Перше, різноманітність методів підвищення кваліфікації викладачів дозволяє їм вибрати найбільш підходящий варіант, залежно від своїх потреб і можливостей. Друге, кожен метод має свої переваги, які можуть включати актуальність інформації, практичну

спрямованість, можливість інтерактивного навчання та ін. Третє, терміни підвищення кваліфікації можуть варіюватись від декількох днів до кількох місяців, залежно від обраного методу. Результати цієї таблиці свідчать про різноманітність та гнучкість доступних методів підвищення кваліфікації викладачів, що сприяє постійному професійному розвитку та покращанню якості освітнього процесу.

Ефективна організація дистанційної освіти (ДО) в Україні та підготовка фахівців передбачають реалізацію різних заходів, які можуть мати позитивні соціальні ефекти. Деякі з цих заходів включають:

- Збільшення доступності освіти: ДО дозволяє здобути освіту тим, хто не має можливості фізично відвідувати учбовий заклад. Це створює можливості для навчання людей, які мають фізичні обмеження, проживають віддалено від навчальних закладів або мають сімейні та професійні зобов'язання.
- Розширення географічного охоплення: ДО дозволяє залучати студентів з різних регіонів України без необхідності переїзду. Це сприяє рівномірному розподілу освітніх можливостей та допомагає зменшити нерівності в освітньому доступі.
- Супровід студентів: Забезпечення підтримки та консультування студентів у процесі дистанційного навчання сприяє їхній успішності та задоволенню освітнім процесом.
- Економічна ефективність: Дистанційна освіта зменшує витрати на комунальні послуги, транспорт та проживання, оскільки студенти можуть навчатися зручно власному домі. Вона також дозволяє економити час та кошти на поїздки до навчальних закладів.
- Розширення можливостей навчання для працюючих осіб: Дистанційна освіта дозволяє комбінувати навчання з роботою, що сприяє професійному розвитку та підвищенню кваліфікації. За даними МОН, близько 60% студентів дистанційної освіти в Україні працюють на повну або неповну ставку.

Всі ці соціальні ефекти відображають важливість та переваги дистанційної освіти в Україні. Розвиток і вдосконалення дистанційної освіти в Україні сприятиме побудові більш справедливому та доступного освітнього середовища для всіх громадян.

У висновку можна підкреслити, що ефективна підготовка фахівців для дистанційної освіти є ключовим фактором успіху у впровадженні та розвитку цієї форми навчання. Вона передбачає комплексний підхід, який включає знання теоретичних засад, практичні навички, розвиток педагогічних компетенцій та готовність до постійного самовдосконалення. Це сприятиме створенню стійкого фундаменту для ефективного розвитку дистанційної освіти і забезпечить високу якість підготовки фахівців [11]. Крім того, постійне самовдосконалення фахівців у сфері дистанційної освіти є важливим фактором успіху. Розвиток нових педагогічних підходів, вивчення та впровадження інноваційних технологій, а також оцінка та адаптація кращих практик з дистанційного навчання сприяють підвищенню якості освіти і підготовки фахівців. Разом з інфраструктурою, технологічними засобами та забезпеченням комунікації, це створює стійкий фундамент для ефективного розвитку дистанційної освіти та забезпечує високу якість підготовки фахівців у цій сфері.

ВИСНОВКИ

У першому розділі було детально розглянуто теоретико-методичні засади, які лежать в основі функціонування дистанційної освіти в Україні, в ході чого ми визначили, що дистанційна освіта – це форма освіти, яка дозволяє студентам навчатися з використанням різних технологій та інтернет-ресурсів, не потребуючи присутності в аудиторії. Були визначені ключові принципи, технології та методи, які використовуються при організації дистанційного навчання.

Також було розглянуто існуючі правові та нормативні акти, які регулюють дистанційну освіту в Україні. Виявили, що державне регулювання в галузі дистанційної освіти в Україні відіграє важливу роль у стимулюванні та розвитку цієї форми навчання. Законодавча база і регуляторні документи сприяють впровадженню стандартів якості, забезпеченню прав студентів та створенню сприятливих умов для розвитку дистанційної освіти.

Другий розділ присвячений діагностиці організації дистанційної освіти в Україні та аналіз задоволеності освітою споживачами. Були проведені дослідження та аналіз існуючих систем дистанційного навчання, їхньої інфраструктури та методів оцінки якості. Зібрані дані дозволили оцінити поточний стан дистанційної освіти в країні, виявити позитивні практики та перспективи ДО, та сформулювати проблемні аспекти, ідентифікувати потенційні можливості для подальшого удосконалення. Серед переваг можна відзначити: інтерактивність, індивідуалізація навчання, доступна вартість, швидкий зворотний зв'язок, простота обліку роботи студентів і контроль навчального процесу з боку студента. Дистанційна освіта також дозволяє використовувати сучасні інтерактивні методи навчання та забезпечує гнучкість у навчальному процесі.

Проте, серед недоліків виявлено недостатню узгодженість та системність дій в реформуванні освітньої системи в напрямку дистанційної освіти. Деякі респонденти відзначили відсутність окремої стратегії розвитку технологій дистанційного

навчання, що обмежує можливості доступу до якісної освіти для всіх бажаючих. У другому розділі нашого дослідження, ми провели опитування серед викладачів. Це дозволило нам отримати уявлення про проблеми, з якими вони стикаються при організації дистанційного навчання. Результати опитування показали, що близько 80% викладачів зазначили, що не всі студенти виходять на зв'язок та активно беруть участь у дистанційних заняттях і виконанні завдань. Також, були виділені інші проблеми, такі як складність зібрати студентів для занять в один час (30%), відсутність необхідної техніки вдома (20%) та інші. Ці результати свідчать про необхідність прийняття заходів для покращення дистанційної освіти в Україні та забезпечення ефективної організації навчального процесу.

У третьому розділі були запропоновані рекомендації вирішення наявних проблем з метою просування дистанційної освіти в Україні та забезпечення її подальшого розвитку. Враховуючи аналіз отриманих даних та засвоєння міжнародного досвіду, було визначено ключові напрямки розвитку такі як, заходи з поліпшення якості навчальних матеріалів, прогресивний розвиток інтерактивних методів навчання, підтримка професійного росту в галузі ДО, створення необхідної інфраструктури для успішного впровадження дистанційного навчання та забезпечення широкої доступності цієї форми освіти для всіх соціальних груп. Також були рекомендовані заходи щодо підвищення ефективності контролю та оцінки навчальних досягнень студентів у дистанційному середовищі.

Висновки дослідження свідчать, що дистанційна освіта має великий потенціал у відповіді на сучасні виклики та можливості освітньої системи. Її розвиток в Україні є актуальним та вимагає державної підтримки. Реалізація рекомендацій, запропонованих у даному дослідженні, сприятиме створенню ефективної, системної та якісної національної системи дистанційної освіти.

Таким чином, на підставі здійсненого аналізу можна зробити висновок, що подальший розвиток дистанційної освіти в Україні є важливим кроком у вдосконаленні освітньої системи та відповідає сучасним вимогам та можливостям. Це

дозволить забезпечити доступ до якісної освіти для всіх груп населення, підвищити ефективність навчання та підготувати конкурентоспроможних фахівців, які будуть задовольняти вимогам сучасного ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Williamson B., Eynon R., Potter J. Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*. 2020. Vol. 45, no. 2. P. 107–114. URL: <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1761641> (дата звернення: 15.05.2023).
2. Tevfik H., Tevfik M., Yasemin B. Investigation of Views of Students and Teachers on Distance Education Practices during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science*. URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1271267> (дата звернення: 15.05.2023).
3. The Unequal Impacts of COVID-19 on Student Learning / J. P. Azevedo et al. *SpringerLink*. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-81500-4_16 (дата звернення : 15.05.2023).
4. Адамів Ю. Репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: Структура дистанційного навчального курсу в середовищі MOODLE. *Репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: Главная страница*. С.57-60 URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/14549> (дата звернення: 15.05.2023).
5. Андрусенко Н. Дистанційне навчання в Україні. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія* : Матеріали міжвуз. вебінару, м. Вінниця. 2017. С. 7-9
6. Биков В. Ю. Дистанційний навчальний процес : *Технології створення дистанційного курсу : навч. посіб.* Київ : Міленіум, 2008. 324 с.
7. Васько О. О. - Дистанційне навчання: досвід використання, проблеми, перспективи, Бутенко В. Г., Шаповалова О. В. (2020). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2020_2_10. (дата звернення: 15.05.2023).
8. Вітренко А., Рогова В., Костюченко О. Освіта України в умовах воєнного стану – *Київ: Міністерство освіти і науки*, 2022. С.225-345.

9. Державна служба якості освіти України. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://old.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1214-rezultaty-opytuvannya-shchodo-dystantsiynoho-navchannya-u-zakladakh-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-karantynu> (дата звернення: 15.05.2023).
10. Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи: *матеріали круглого столу за участю порадників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу*. 28 квітня 2021 р. м. Львів 2021. С.7-109
11. Долинський Є.В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць*. Вип. 42. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2011. С.202-207
12. Жаворонкова В. В., Беспала Л. В. Дистанційне навчання у закладах вищої освіти: світовий досвід і тенденції розвитку. Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: міждисциплінарний діалог : кол. монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. С. 49-55.
13. Кравець С. Суть і компоненти готовності педагогів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка ISSN 2223-5752*. DOI:: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709017> (дата звернення: 15.05.2023).
14. Лопушняк Г.С., Рибчанська Х.В. Вища освіта України: державне регулювання та перспективи розвитку: монографія. Львів: Ліга Прес», 2018. 283 с.
15. Методичні аспекти реформування дистанційного навчання в системі вищої освіти. Бухкало С.І. та ін. *Вісник Національного Технічного Університету «ХПІ»*. Серія: Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. 2020. № 5 (1359). С. 3-10. DOI: 10.20998/2220-4784.2020.05.01 (дата звернення: 15.05.2023)
16. Перспективи розвитку дистанційної освіти в Україні. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/perspektivi-rozvitku-distanciyno-osviti-v-ukra-ni-300891.html> (дата звернення: 15.05.2023).

17. Поліщук О. Способи та засоби підвищення ефективності дистанційного навчання. *Вінницький національний технічний університет*. 2021. С. 3. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/33949> (дата звернення: 15.05.2023).
18. Початок 2022/2023 навчального року у закладах фахової передвищої та вищої освіти: результати опитування - Державна служба якості освіти України. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/pochatok-2022-2023-navchalnogo-roku-u-zaklada/> (дата звернення: 15.05.2023).
19. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 15.05.2023).
20. Про затвердження Положення про дистанційне навчання. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/. (дата звернення: 15.05.2023).
21. Прокопчук Т. П. «Дидактичні засади впровадження дистанційної освіти при викладанні хімічних дисциплін» : магістерська робота. Ніжин, 2022. 52 с.
22. Результати студентського опитування. *Національний авіаційний університет*. URL: <https://nau.edu.ua/ua/news/2020/kopiya-berezen/rezultati-studentskogo-opituvannya.html> (дата звернення: 15.05.2023).
23. Родінова Н., Червоній М., Діордіца І. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах воєнного стану. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 4 (9). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4\(9\)-285-296](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-285-296) (дата звернення: 15.05.2023).
24. Савельчук І. Б., Бирик Д.Д. Організація самостійної роботи студентів в умовах дистанційної освіти в галузі "соціальна робота" *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. Вип. 1 (50). С. 252–255. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/43901> (дата звернення: 15.05.2023)
25. Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання / І. Кулага та ін. Київ : КНЕУ, 2013. 38 с.

26. Середня та вища освіта у проєкті Плану відновлення України: можливості і ризики | Cedoss. URL: <https://cedoss.org.ua/researches/serednya-ta-vyshha-osvita-u-proyektii-planu-vidnovlennya-ukrayiny/> (дата звернення: 15.05.2023).
27. Сисоєва С., Осадча К. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70, № 2. С. 271-284. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_70_2_22 (дата звернення: 15.05.2023)
28. Сова В.М. Організація синхронного та асинхронного дистанційного навчання. *І всеукраїнської науковопрактичної конференції «дистанційна освіта в Україні: від теорії до практики»*, м. Ірпінь, 2021. С. 110–143. URL: <https://iek.irpin.com/assets/images/resources/52/f76c164ea91c674e94b16091c4ced3c86e375147.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).
29. Удалова О., Дзюбинська Х., Ревка Т. Організація освітнього процесу в умовах війни. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 7(12). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-441-449](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-441-449) (дата звернення: 15.05.2023).
30. Фіданян О. Моделі реалізації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. (3 (59)). С.74–81. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-59-74-81> (дата звернення: 15.05.2023).
31. Хитько М., Кулик А. Світовий досвід розвитку дистанційних форм освіти. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти*. 2022. № 1. С 72-78.
32. Холін Ю.В., Маркова Т. О. Проблеми сучасної освіти: збірник науково-методичних праць. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 228 с.
33. Чугай О. Ю. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі. Новітні освітні технології в контексті Євроінтеграції: *матеріали X міжнар. наук.-пр. конференції*. м.Київ 2015 С. 154-158
34. Щербина Ю. Сучасні системи дистанційного навчання (lms). Сумський національний аграрний університет. URL:

<https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/9052/1/Щербина%20Ю.%20М.%20Сучасні%20системи.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

35. Яремена І., Головчанська-Пушкар С., Дерезюк А. Сучасні переваги, недоліки та перспективи розвитку освіти в умовах дистанційного навчання у закладах вищої медичної освіти України. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2021. Том 6, № 6 (34). С. 224-229. URL: <https://jmbs.com.ua/pdf/6/6/jmbs0-2021-6-6-224.pdf> (дата звернення: 15.05.2023)

36. Яценко Г.Ю Комуникативність в системі дистанційного навчання: фактори інтенсифікації. Дисертації України. URL: <http://www.disslib.org/komunikatyvnist-v-systemi-dystantsiynoho-navchannja-factory-intensyfikatsiyi.html> (дата звернення: 15.05.2023).

Ім'я користувача:
Соціоекономіки та управління персоналом Кицак Та...

ID перевірки:
1015257438

Дата перевірки:
25.05.2023 19:35:32 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
25.05.2023 19:54:14 EEST

ID користувача:
100005733

Назва документа: Митрофанова_керівник_Варіс

Кількість сторінок: 51 Кількість слів: 11627 Кількість символів: 92670 Розмір файлу: 203.61 KB ID файлу: 1014932195

5.01% Схожість

Найбільша схожість: 0.45% з Інтернет-джерелом (<https://jmb.s.com.ua/pdf/6/6/jmb.s0-2021-6-6-224.pdf>)

4.03% Джерела з Інтернету 226

Сторінка 53

2.53% Джерела з Бібліотеки 288

Сторінка 55

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел